

FENT CAMÍ!

INSTITUT PER A LA CONVIVÈNCIA I L'ÈXIT ESCOLAR

MEMÒRIA 2020-2021

Convivència
Igualtat
Diversitat
Benestar físic i emocional

G CONSELLERIA
O EDUCACIÓ
I I FORMACIÓ
B PROFESSIONAL
/ INSTITUT PER A
LA CONVIVÈNCIA
I L'ÈXIT ESCOLAR

Contacte:
convivexit@caib.es
[web: convivexit.caib.es](http://web:convivexit.caib.es)
 @convivexit

ÍNDEX

I. INTRODUCCIÓ

5

II. FUNCIONS

7

III. MEMBRES DE L'EQUIP

8

IV. ÀMBITS D'ACTUACIÓ

9

V. ACCIONS PER DESENVOLUPAR LES FUNCIONS

10

1. PREVENCIÓ: FOMENT DE BONES PRÀCTIQUES

10

1.1. CONVIVÈNCIA

10

1.1.1. *Pàgina web*

10

1.1.2. *Recursos didàctics*

11

1.1.3. *Programes i altres activitats*

13

1.1.4. *Formacions sobre convivència organitzades per l'INSTITUT*

13

1.2. COEDUCACIÓ: IGUALTAT I DIVERSITAT

15

1.2.1. *Pàgina web*

15

1.2.2. *Recursos didàctics*

15

1.2.3. *Programes i altres activitats*

17

1.2.4. *Formacions sobre coeducació organitzades per l'INSTITUT*

21

1.2.5. *Formacions sobre diversitat sexual i de gènere organitzades per l'INSTITUT*

23

1.3. BENESTAR FÍSIC I EMOCIONAL

23

1.3.1. *Pàgina web*

23

1.3.2. *Recursos didàctics*

24

1.3.3. *Programes i altres activitats*

25

1.3.4. *Formacions sobre benestar organitzades per l'INSTITUT*

32

2. ASSESSORAMENT, INTERVENCIÓ I SEGUIMENT	32
3. ÀMBIT NORMATIU	41
4. COORDINACIÓ I COL·LABORACIÓ AMB INSTITUCIONS I ENTITATS	44
5. COMUNICACIÓ	47
6. AVALUACIÓ	47
VI. ANNEXOS	48
ANNEX 1	49
PLA DE COEDUCACIÓ DE LES ILLES BALEARS 2019-2022	
I. OBJECTIUS DEL PLA	49
II. DESENVOLUPAMENT DEL PLA EL CURS 2020-2021	50
III. REVISIÓ DEL PLA DE COEDUCACIÓ CURS 2020-2021	52
ANNEX 2	59
DADES SOBRE LES MEMÒRIES DE CONVIVÈNCIA I COEDUCACIÓ 2020-2021	
I. DADES GENERALS	59
II. PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA CONVIVÈNCIA	63
III. PARTICIPACIÓ, ORGANITZACIÓ I METODOLOGIES	67
IV. COEDUCACIÓ	71
V. ASSETJAMENT ENTRE IGUALS	76
VI. ALTRES PROTOCOLS OBERTS	79
ANNEX 3	81
DADES SOBRE FORMACIONS DEL PROFESSORAT	
FORMACIONS EN CONVIVÈNCIA, COEDUCACIÓ I INCLUSIÓ	81
ANNEX 4	83
PLA DE FEINA DE L'INSTITUT PER AL CURS 2021-2022	
I. OBJECTIUS I PROGRAMES D'ACTUACIÓ DE L'INSTITUT	84
II. ACTIVITATS I TASQUES	87
III. NORMATIVA	89
IV. ESTUDIS I AVALUACIÓ	89

I. INTRODUCCIÓ

La pandèmia provocada per la COVID-19 ha causat un gran impacte en la societat en general, en les administracions i institucions, en els centres educatius, en el professorat i en l'alumnat, i en les famílies. El curs 2020-2021 es va iniciar sota els efectes d'un context pandèmic. La «nova normalitat» ens obligava a dur mascaretes, a mantenir les distàncies de seguretat i, de vegades, a treballar de manera semipresencial. Tot plegat, sumat a les situacions personals i socials viscudes per cada persona, ha generat cansament i desànim en la població i n'ha afectat la salut mental. Amb tot això, hem descobert la importància de les emocions en el desenvolupament personal i en el procés d'aprenentatge, així com la importància de sentir-se part de la comunitat com un factor de protecció imprescindible per a les persones i per poder aprendre.

En aquest context, l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar ha continuat amb les línies d'actuació d'impuls de la qualitat de la convivència i la coeducació als centres educatius, i ha apostat de forma molt decidida per nous projectes centrats a millorar el benestar de l'alumnat i del personal docent.

Pel que fa al marc normatiu que orienta i nodreix la feina que desenvolupa l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, destaquen les disposicions següents:

- **L'article 27.2 de la Constitució** estableix que l'educació ha de tenir per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte als principis democràtics de la convivència i els drets i les llibertats fonamentals.
- La **Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre**, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix el dret a l'educació i l'obligació del sistema d'assegurar aquest dret garantint una educació de qualitat per a tots els infants. D'acord amb aquesta Llei, els principis i fins de l'educació inclouen: l'educació en drets humans (art. 2.b)); l'educació en els valors de llibertat, responsabilitat, democràcia, solidaritat, igualtat, respecte, justícia i no discriminació (art. 1.c)); l'educació per a la pau i la no-violència (art. 1.k), 2.c) i 2.e)); l'educació per a la ciutadania activa, crítica i responsable (art 1.f), i art. 2.k)); l'educació per a la convivència, el respecte, la prevenció de conflictes i la seva resolució pacífica, així com per a la no-violència en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, i en especial en el de l'assetjament escolar i ciberassetjament amb la finalitat d'ajudar l'alumnat a reconèixer tota forma de maltractament, abús sexual, violència o discriminació i a reaccionar-hi (art. 1.k)).
- Segons la **Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència**, l'educació ha de tenir un especial protagonisme en la tasca preventiva de la violència, en la seva detecció precoç, tant en contextos d'aprenentatge presencial com virtuals, i en la generació d'entorns protectors en l'àmbit escolar. És necessari impulsar un canvi de mirada: no és el que succeeix al meu centre, és el que els passa als infants i joves del meu centre.

Els centres escolars tenen l'obligació d'informar les autoritats de qualsevol índex de violència sobre un menor.

Aprendre a viure junts constitueix, sense cap dubte, una de les finalitats bàsiques de l'educació i un repte per als centres educatius, on l'alumnat ha d'aprendre a conviure i a conèixer millor els altres. Hem de crear un entorn que impulsi la realització de projectes comuns, la prevenció de conflictes i, en tot cas, la resolució pacífica d'aquests conflictes.

El centre educatiu ha d'esdevenir un entorn segur, amable i acollidor en què s'equilibrin les mancances amb què l'alumnat arriba a les aules. Ha de ser l'espai on s'eliminin tot tipus de desigualtats i mecanismes discriminatoris per raó de sexe, identitat i expressió de gènere; característiques físiques, psíquiques o sexuals; diversitat familiar; ètnia, procedència o classe social. També ha de ser l'espai en què tant l'alumnat com la resta de membres de la comunitat educativa puguin desenvolupar lliurement les seves identitats en un clima d'igualtat real i sense cap tipus de condicionants i limitacions. Alguns dels objectius del sistema educatiu són el respecte dels drets i les llibertats fonamentals i l'exercici de la tolerància dins els principis democràtics de convivència.

L'any 2008 es creà l'**Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar** (d'ara endavant, l'INSTITUT) mitjançant el **Decret 10/2008, de 25 de gener** (BOIB núm. 15, de 31 de gener), com a òrgan de caràcter consultiu i organitzatiu d'activitats que ajudin a la prevenció de situacions de conflicte; la recerca de l'èxit escolar, la socialització i formació complementària de l'alumnat, i el coneixement, l'anàlisi, l'avaluació i la valoració de la convivència als centres educatius. L'àmbit de l'INSTITUT són els centres educatius de la comunitat autònoma de les Illes Balears. *(Malgrat això, a les delegacions territorials de la Conselleria d'Educació i Formació Professional de Menorca i d'Eivissa i Formentera, l'INSTITUT no té personal adscrit, i ha de dur a terme les seves funcions en la distància. Per al seu millor funcionament en tot l'àmbit territorial de la comunitat autònoma seria necessari ampliar al manco amb dues places més d'ATD: una per Menorca i l'altra per a Eivissa i Formentera.)*

Més concretament, el Decret 10/2008 estableix en l'article 3 que la finalitat de l'INSTITUT ha de ser contribuir a l'anàlisi de conflictes i el suport a les activitats de prevenció organitzades des de l'Administració educativa; al disseny d'activitats socioeducatives que fomentin la creació de vincles positius entre els membres de la comunitat escolar, en col·laboració amb altres administracions i entitats; i al suport als centres educatius per a l'elaboració de plans i actuacions destinats a promoure la convivència.

L'article 4.12 del Decret esmentat indica que una de les funcions de l'INSTITUT és «elaborar i aprovar la memòria del treball realitzat al llarg de l'any escolar». A més, l'article 6 especifica que el director o directora ha de «presentar al Consell Escolar de les Illes Balears la memòria anual d'actuacions de l'INSTITUT i escoltar i, si escau, recollir les indicacions que facin els representants de la comunitat escolar».

Així doncs, aquesta memòria és una eina molt valuosa per a la millora de la tasca que desenvolupa l'Institut.

II. FUNCIONS

Les principals funcions de l'INSTITUT esmentades en el Decret 72/2009, de 23 d'octubre, de modificació del Decret 10/2008, de 25 de gener, pel qual es crea l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar de les Illes Balears, **són les següents:**

1. Actuar com a òrgan permanent de recollida d'informació sobre la convivència escolar i promoure la investigació sobre diferents corrents i tendències.
2. Analitzar la informació recollida sobre la convivència als centres educatius de les Illes Balears i proposar els corresponents plans d'actuació.
3. Proposar, a partir de les dades recollides, actuacions concretes i susceptibles d'aplicació com:
 - a) L'elaboració i la difusió de models de convivència que facilitin a la comunitat educativa estratègies per a la millora de les relacions, i de programes que afavoreixin la prevenció o la resolució de conflictes.
 - b) L'assessorament a les famílies sobre l'actuació en casos de conflicte i assetjament escolar.
 - c) La formació del professorat i de l'alumnat en matèria de prevenció i resolució de conflictes i en tasques de mediació.
4. Orientar les famílies, l'alumnat i el personal dels centres docents pel que fa a la convivència escolar i la coeducació.
5. Col·laborar i assessorar en l'elaboració, l'avaluació o el seguiment dels plans de convivència escolar i de coeducació.
6. Difondre l'anàlisi de les dades i de les experiències dels centres sobre els plans d'actuació aplicats.
7. Promoure la col·laboració entre totes les institucions implicades en matèria de convivència escolar i coeducació.
8. Col·laborar en el disseny d'actuacions i programes encaminats a la millora del rendiment educatiu.
9. Col·laborar en l'impuls de l'èxit escolar com a mesura de prevenció de situacions de risc d'abandonament del sistema educatiu i, per tant, de prevenció de situacions de conflicte en l'àmbit escolar.
10. Col·laborar en l'elaboració d'un pla d'obertura dels centres docents sostinguts amb fons públics en horari no lectiu, que pugui oferir activitats formatives, artístiques, esportives i lúdiques que fomentin la socialització i la participació de l'alumnat.
11. Promoure la col·laboració de les diverses entitats locals, insulars i autonòmiques, així com d'altres associacions d'àmbit escolar i social, en el disseny i la realització d'aquestes activitats socioeducatives.
12. Elaborar i aprovar la memòria del treball realitzat al llarg de l'any escolar.

III. MEMBRES DE L'EQUIP

Durant el curs 2020-2021, l'equip de l'INSTITUT estava constituït pels membres següents:

- Jaume Font Mach, director
- Ana Maria Amengual Rigo, assessora tècnica docent (ATD)
- Alexandre Camacho Prats, ATD
- Catalina Estrany Vidal, ATD

I les tècniques d'igualtat¹ següents:

- Catalina Pons Orfila (Menorca, des de juliol de 2019)
- Ana Ibáñez Pulido (Eivissa, des de maig de 2021)
- Josefina Ribera Alonso (Mallorca, de juliol de 2019 a gener de 2021)
- Antònia Gual Horrach (Mallorca, de gener a juny de 2021)
- Mercedes Vázquez Sendón (Mallorca, des de maig de 2021)
- Àngels Olivero Bonilla (Mallorca, de juliol a principis d'octubre de 2021)
- Isabel Molina Ramírez (Mallorca, des de novembre de 2021)

¹ Fins ara ha estat un equip amb poca estabilitat, a l'excepció de l'illa de Menorca.

IV. ÀMBITS D'ACTUACIÓ

La convivència als centres educatius és una tasca complexa. Es construeix mitjançant les relacions que s'estableixen entre totes les persones que formen part de la comunitat educativa: alumnat, professorat, personal del centre, famílies i entorn educatiu. És imprescindible comptar amb el suport de totes les parts implicades.

La convivència escolar té la mirada posada en l'accés universal i en la inclusió de diferents necessitats i capacitats, així com en l'eliminació d'entrebancs per al progrés de tot l'alumnat. Els centres educatius són i han de ser espais de convivència positiva, sana i segura. Tot l'alumnat té dret a ser educat en un clima de seguretat i de benestar personal.

A l'informe de Jacques Delors (1996) es citen els quatre pilars de l'educació: aprendre a conèixer, aprendre a fer, **aprendre a ser i aprendre a conviure**. Els dos darrers pilars són els aprenentatges menys treballats als nostres centres educatius. Per tant, esdevé una necessitat integrar-los de manera transversal en totes les etapes educatives si volem aconseguir un benestar personal i social més significatiu.

Des de la pandèmia, hem hagut de treballar i conviure en diferents modalitats (presencial, semipresencial i virtual), i en tots els casos hem intentat potenciar una convivència positiva. Ha estat necessari treballar les relacions positives i els valors de la solidaritat, la tolerància, l'empatia, la inclusió, la igualtat, el respecte i la justícia, és a dir, tots els valors presents en la ciutadania democràtica. De conviure, se n'aprèn convivint, independentment de l'espai on es treballi. Els valors abans esmentats, tan essencials, han de permetre construir les competències emocionals, socials i ètiques de l'alumnat, les quals els han de potenciar la seva pròpia estima personal, la dels altres i la del seu entorn, amb respecte i acceptació de les diferències. **Millorar el sentiment de pertinença al centre educatiu i el benestar emocional contribueix a la disminució dels conflictes i a la millora del clima escolar i dels aprenentatges.**

L'aprenentatge sempre requereix d'acompanyament, intercanvi d'idees, afectes i conflictes. Com hem indicat, les competències vinculades amb el desenvolupament d'una convivència positiva són de caire emocional, moral, social i cognitiu. No són específiques de cap assignatura, sinó que s'han de treballar de manera transversal i han d'impregnar el clima i la cultura de centre. Amb aquest objectiu, l'INSTITUT apleix la tasca que té encomanada centrant-se en els tres àmbits següents:

- convivència
- coeducació (igualtat i diversitat sexual i de gènere)
- benestar emocional i físic

V. ACCIONS PER DESENVOLUPAR LES FUNCIONS

L'INSTITUT duu a terme diferents accions de cada un dels àmbits indicats en l'apartat anterior, això és, convivència, coeducació (igualtat i diversitat sexual i de gènere) i benestar emocional i físic, les quals s'expliquen a continuació.

Dins l'àmbit de la coeducació, destaquen el Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 i el projecte d'inversió «Assessoria tècnica per dinamitzar i implementar la coeducació i la prevenció de les violències masclistes als centres educatius de les Illes Balears». L'Institut Balear de la Dona (IBDONA) i la Conselleria d'Educació i Formació Professional van pactar aquestes iniciatives durant el curs 2018-2019, amb l'objectiu de dinamitzar i implementar la coeducació i la prevenció de les violències masclistes als centres educatius de les Illes Balears. Amb aquestes iniciatives es dona compliment al que estableix la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, i als objectius del Pacte d'Estat contra les Violències Masclistes.

En relació amb l'àmbit del benestar, el curs 2020-2021 es va col·laborar amb el grup de recerca Nutrició i Salut Mental (NUTRISAM), de la Universitat Rovira i Virgili, per dur a terme la Iniciativa PROCARE, que té com a objectiu proporcionar als adolescents (12-18 anys) amb risc de patir problemes emocionals, com ansietat o depressió, estratègies per enfrontar-s'hi.

1. PREVENCIÓ: FOMENT DE BONES PRÀCTIQUES

1.1. Convivència

1.1.1. Pàgina web

El sistema educatiu s'ha vist afectat per la COVID-19. En aquest context, s'ha considerat molt important oferir a la comunitat educativa la finestra de l'INSTITUT, això és, la pàgina web, d'una forma més dinàmica i actual. Per això, hi hem compartit experiències, vídeos, reportatges i bibliografia que fomenten les bones pràctiques. Dins aquest apartat podem trobar material referent a les pràctiques restauratives, la mediació, l'ús de tecnologies i l'assetjament, principalment.

1.1.2. Recursos didàctics

Es van elaborar diferents materials:

a) Un **vídeo**:

IMATGE 1. Vídeo «Com gestionar els conflictes a l'escola»

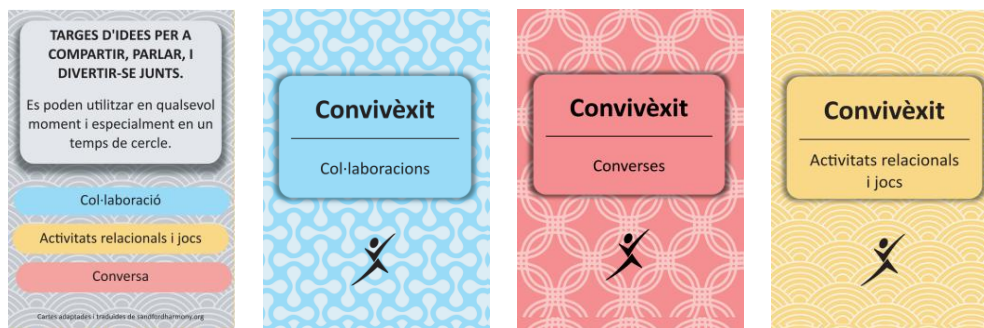

«Com gestionar els conflictes a l'escola» és un vídeo creat per Diego i Clara Ingold, de 4 minuts aproximadament. Aquest vídeo té 3.493 visualitzacions (25 de febrer de 2022). L'objectiu del vídeo és tractar el tema de la convivència escolar des d'un enfocament positiu i restauratiu, fugint dels *antics* mètodes disciplinaris punitius i culpabilitzadors. Pretén reforçar la resolució pacífica dels conflictes i fer difusió de les pràctiques restauratives. En el vídeo s'aborden els temes següents:

- Objectius d'anar a l'escola.
- Com actuar davant d'un conflicte.
- Característiques d'una escola restaurativa.

b) Un **joc de cartes per treballar la cohesió de grup** en les aules de primària i del primer cicle de secundària. S'han editat i repartit les cartes als qui han participat en les formacions relacionades amb convivència i als diferents centres educatius que l'han demanat. Ha esdevingut un material molt utilitzat a les aules.

IMATGE 2. Joc de cartes de cohesió de grup

Els principals objectius d'aquest joc de cartes són:

- Conèixer-se millor i crear vincles.
- Utilitzar habilitats comunicatives i socials per interactuar amb altres persones.
- Divertir-se en parelles i en grup.
- Cohesionar el grup.

El joc inclou tres tipus de targetes:

- **Targetes de col·laboració.** Inclouen activitats per fer en parelles, que es poden incorporar en un temps de cercle o en qualsevol moment que el docent consideri adequat.
- **Targetes d'activitats relacionals i jocs.** Inclouen activitats per fer en cercle. Algunes serveixen per mesclar els participants i d'altres, per agafar energia.
- **Targetes de conversa.** Cartes amb preguntes que es poden utilitzar a la ronda d'entrada d'un cercle o en altres dinàmiques que es poden incloure dins un cercle.

- c) La **traducció al castellà dels dos llibres digitals de Belinda Hopkins**, directora de Transforming Conflict, un centre nacional sobre pràctiques restauratives en l'àmbit de la infància i la joventut del Regne Unit, i pionera en l'enfocament restauratiu als centres educatius d'aquest país.

El març de 2019 l'INSTITUT ja havia traduït els dos manuals de l'anglès al català per acompanyar una formació per al professorat amb l'autora, experta en convivència i gestió de conflictes.

Se va fer difusió d'aquesta nova traducció al castellà al VII Congrés Estatal de Convivència Escolar realitzat de manera online. Belinda Hopkins va fer la ponència inaugural.

IMATGE 3. Prácticas Restaurativas en el aula. El enfoque restaurativo en el día a día en el trabajo. Belinda Hopkins. Convivèxit.

IMATGE 4. Tiempo de círculo y reuniones en círculo. Manual práctico. Belinda Hopkins. Convivèxit

1.1.3. Programes i altres activitats

TROBADES I JORNADES

A causa de les mesures sanitàries i de seguretat derivades de la pandèmia, durant el curs escolar 2020-2021 no es van organitzar les tradicionals trobades de coordinadors de convivència i d'agents de coeducació.

Tampoc no es van poder dur a terme les trobades d'alumnat promotors de la convivència i la igualtat. Per aquest motiu, i per animar a seguir treballant els valors i les actituds fonamentals per promoure la convivència positiva als centres educatius, el tercer trimestre es va oferir la possibilitat de participar virtualment en la campanya «No més odi, la força del testimoni». L'objectiu d'aquesta campanya era proporcionar estratègies de sensibilització, afrontament i gestió de l'assetjament als centres educatius, sobretot mitjançant l'empoderament de l'alumnat com a element transformador en la prevenció i l'eliminació dels diversos tipus d'assetjament escolar.

En concret, el dia 25 de maig va tenir lloc el I Congrés No + Odi, que els centres de secundària i batxillerat van poder seguir a través del canal de Youtube del congrés. L'acte va comptar amb la presència de testimonis motivadors i de personatges coneguts, que parlaren sobre experiències d'afrontament i eliminació de l'assetjament. Hi va haver un total de 237 visualitzacions de 24 centres de secundària i batxillerat, amb una participació estimada de 4.440 alumnes. El Congrés anava acompanyat d'una proposta didàctica per poder treballar la temàtica prèviament.

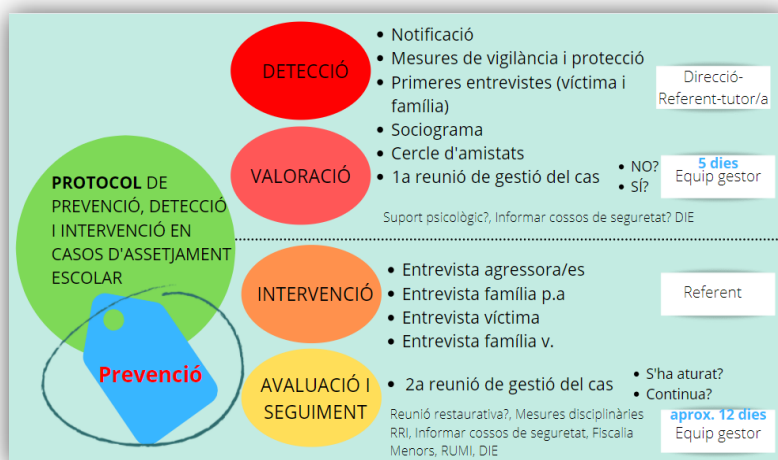
Desitjam poder recuperar les jornades de convivència i igualtat amb el professorat i l'alumnat tan aviat com sigui possible. Som conscients de la importància del contacte directe dels estudiants i del professorat per al desenvolupament de les habilitats socials i de l'educació en valors.

1.1.4. Formacions sobre convivència organitzades per l'INSTITUT

Les restriccions no van suposar un impediment per seguir amb les formacions que organitza l'INSTITUT, si bé es van haver d'adaptar. A partir del segon trimestre, es va poder oferir aquestes formacions en línia, la qual cosa va permetre que hi participàs el professorat de tota la comunitat.

- a) Prevenció, detecció i intervenció en casos d'assetjament i ciberassetjament escolar:
- Durada: 10 h.
 - Formadors: Càndida Enciso (orientadora), Victòria Picó (orientadora), Chema Avilés (orientador i expert en ciberconvivència).
 - Participants: 46 persones inscrites.
 - Continguts:
 - El protocol d'actuació respecte a l'assetjament i ciberassetjament escolar de la Conselleria d'Educació i Formació Professional.
 - La prevenció de l'assetjament i el ciberassetjament escolar des del Pla de Convivència.
 - Elements i eines d'identificació de situacions d'assetjament i ciberassetjament escolar.
 - Estratègies d'intervenció en casos d'assetjament i ciberassetjament escolar.

IMATGE 5. Esquema del protocol d'assetjament de les Illes Balears

- b) Avaluar les pràctiques restauratives restaurativament:
- Durada: 9 h.
 - Formador: Terence Bevington (doctor i expert en pràctiques restauratives).
 - Participants: 25 persones inscrites.
 - Continguts:
 - La filosofia, la teoria i la política de l'avaluació
 - La pràctica de l'avaluació:
 - ✓ Un model de canvi restauratiu
 - ✓ Indicadors de procés i de progrés
 - ✓ Presentació dels resultats de l'avaluació
- c) Dissenyant futurs sociocomunitaris.

A causa de les mesures sanitàries i de seguretat, es van suspendre les formacions

presencials. Aquesta mesura va afectar la formació Dissenyant futurs sociocomunitaris, adreçada a docents i famílies. A més dels objectius específics de cada tema (pràctiques restauratives, educació emocional i *mindfulness*), l'objectiu principal de la formació era crear vincles i generar espais compartits d'aprenentatge, comunicació i col·laboració entre professorat i famílies, la qual cosa feia necessària la presencialitat. Si s'hagués fet en línia, s'hauria pogut excloure alguna família per no comptar amb les eines tecnològiques adequades o per no tenir les habilitats necessàries per poder participar en una formació d'aquest tipus.

1.2. Coeducació: igualtat i diversitat

1.2.1. Pàgina web

A la pàgina web de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar hi ha penjats diversos documents relacionats amb la igualtat, l'educació sexual integral, la diversitat afectivosexual, etc.

Entre els documents publicats en els apartats «Igualtat i coeducació» i «Diversitat sexual i de gènere», es poden trobar diferents orientacions i recursos disponibles, com ara:

- 1 programa d'educació afectivosexual en l'àmbit educatiu («Amb tots els sentits»).
- 45 unitats didàctiques i 22 guies relacionades amb la igualtat i la prevenció de la violència masclista.
- 12 recursos audiovisuals i 10 recursos d'acompanyament a l'alumnat trans* i de prevenció de la LGTBI-fòbia.

1.2.2. Recursos didàctics

S'han elaborat els recursos didàctics següents:

- a) Una guia de recursos per dur a terme accions de sensibilització per a la prevenció de la violència masclista als centres educatius.

L'INSTITUT va elaborar aquesta guia de recursos amb l'objectiu d'oferir als centres educatius de les Illes Balears activitats de diversa índole (musical, teatral, formativa, etc.) perquè pugin programar les accions més adequades per al seu alumnat.

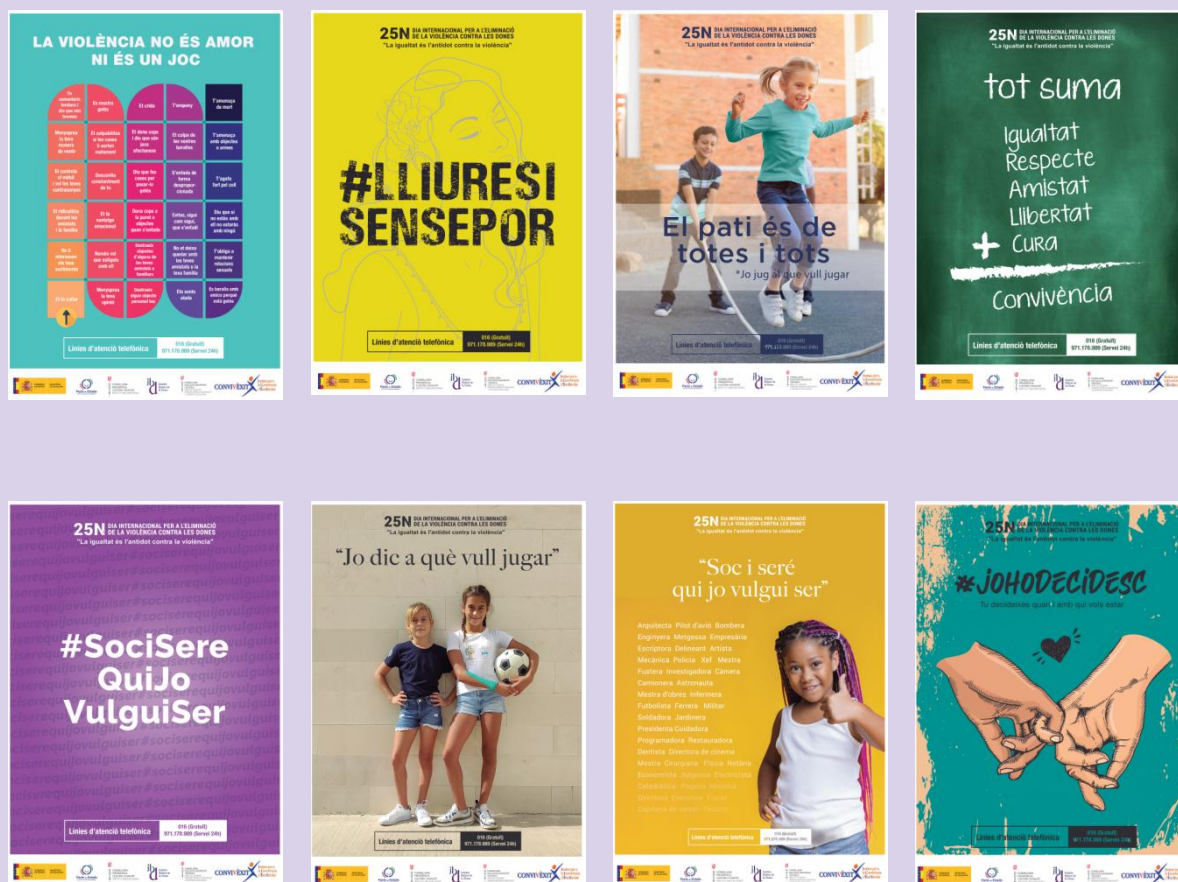
Per fer-la, l'equip de l'INSTITUT es va posar en contacte amb entitats, organitzacions no governamentals sense ànim de lucre i altres col·lectius que treballen en el camp

de la igualtat i la diversitat sexual. La guia podia consultar-se a la pàgina web de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar.

- b) Cartells per commemorar el 25-N, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència contra les Dones.

Es van dissenyar vuit cartells amb missatges sobre les violències masclistes o relacionats amb la coeducació i es van distribuir a tots els centres educatius de les Illes Balears. Els cartells es van acompanyar de dues unitats didàctiques perquè el professorat tingués eines per tractar els continguts suggerits a partir dels missatges de cada cartell. Totes aquestes unitats didàctiques, adreçades a alumnes des d'infantil a batxillerat, van ser elaborades per l'alumnat del 2n curs del cicle formatiu de grau superior de Promoció de la Igualtat de Gènere del CIPF Son Llebre.

IMATGE 6. Pòsters per celebrar el 25-N als centres educatius.

- c) El dossier «Les cures al centre des de la primera infància. Proposta de l'abordatge de les violències masclistes a educació infantil», elaborat per l'Associació Fem Infància.

D'acord amb el Pla de Coeducació de les Illes Balears, s'han d'adoptar les mesures necessàries en l'àmbit educatiu per modificar els models de conducta social i

cultural de caràcter discriminatori o estereotipat, amb l'objectiu de prevenir i eliminar la violència contra la dona.

Aquesta proposta aborda les violències masclistes des de la prevenció des de l'etapa d'infantil, mitjançant dinàmiques i activitats que promouen relacions equitatives i que qüestionen els estereotips i rols de gènere tradicionals, a la vegada que promouen models alternatius de masculinitat i feminitat capaços de generar condicions de convivència segures que afavoreixin el benestar i que configurin entorns de pau.

d) Motxilles per commemorar el 25-N.

En el marc commemoratiu del 25 de novembre de 2020, l'INSTITUT va dissenyar dos models de motxilles serigrafiades de tela amb dos missatges diferents («El silenci ens fa còmplices» i «Jo soc qui vull ser»), juntament amb els logotips de les institucions següents: la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat; la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca; l'Institut Balear de la Dona; l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar; el Ministeri d'Igualtat i el Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere, com a eina de sensibilització i prevenció contra les violències masclistes.

IMATGE 7. Motxilles amb missatge coeducatiu per a l'alumnat dels centres educatius.

Els agents de coeducació dels centres van repartir 20.000 motxilles entre l'alumnat de les Illes Balears.

1.2.3. Programes i altres activitats

A continuació es detallen altres activitats que es van dur a terme el curs 2020-2021:

- a) L'obra de teatre *Harley Quinn stalkejada*, de la companyia cia. l'Aviador, dirigida per Miquel Àngel Raió i escrita per Conchi Almeda, sobre el tema de violència masclista i l'assetjament.

L'obra es va representar en directe a tres instituts d'educació secundària de Mallorca, Menorca i Eivissa, on, a més, es va dur a terme un debat dinamitzat per

l'actriu i el director Miquel Àngel Raió. Aquesta obra anava acompanyada d'una fitxa pedagògica perquè el professorat pogués fer una feina posterior. Les valoracions dels centres que hi van participar van ser positives.

- b) Vídeos per commemorar el 19 de febrer, Dia Internacional contra l'LGTBI-fòbia a l'Esport. Es tracta d'una campanya de sensibilització conjunta entre l'INSTITUT i la Fundació Balear de l'Esport, de la Conselleria d'Afers Socials i l'Esport.

En concret, l'INSTITUT va produir un vídeo animat, obra de l'artista Diego Ingold.

IMATGE 8. Vídeo «Sigues tu» per commemorar el 19 de febrer

L'alumnat de l'IES Centre de Tecnificació Esportiva Illes Balears, de Palma, juntament amb esportistes professionals, també van elaborar alguns vídeos sobre aquesta temàtica. Els professionals de l'esport que hi van participar són Elena Gómez, exatleta olímpica de gimnàstica artística i campiona del món l'any 2002; Mateu Planas Colom, primer campió d'Espanya d'hapkido l'any 1998; Celia Luzero, campiona d'Europa de la World Muay Thai Organization; Àurea Garcías Borràs, entrenadora i jugadora del Club Bàsquet Santa Maria, i Ignacio Capella, lluitador professional d'MMA. L'eslògan principal de la campanya va ser «L'esport és per a tothom. No importa a qui estimis, com siguis, com corris, com nedis, com lluitis. El més important és que siguis tu!».

- c) Concurs per promocionar les vocacions científiques entre les dones. Amb la col·laboració de l'IBSTEAM, es van fomentar les vocacions STEM i tecnològiques mitjançant la difusió de materials i de les bases del concurs escolar «Jo també vull ser científica». L'alumnat participant va enviar uns 300 vídeos.
- d) Programa d'accions de sensibilització als centres educatius entorn al 25-N, publicat en les resolucions següents:
- La Resolució conjunta de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa i de la directora de l'Institut Balear de la Dona de 2 d'octubre de 2020 per la qual es convoca els **centres docents de titularitat pública** que imparteixen ensenyaments no universitaris de les Illes Balears a participar en el programa «Accions de sensibilització per a la promoció de la igualtat i la prevenció violència masclista als centres educatius en el marc de la celebració del 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de la

Violència contra les Dones. Any 2020» (publicada en el BOIB núm. 174, de 10 d'octubre de 2020).

- La Resolució conjunta de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa i de la directora de l'Institut Balear de la Dona de 6 d'octubre de 2020 per la qual es convoca els **centres docents sostinguts parcialment amb fons públics (centres concertats)** que imparteixen ensenyaments no universitaris de les Illes Balears a participar en el programa «Accions de sensibilització per a la promoció de la igualtat i la prevenció de la violència masclista als centres educatius en el marc de la celebració del 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència contra les Dones. Any 2020» (publicada en el BOIB núm. 174, de 10 d'octubre de 2020).

ACTIVITATS EN CENTRES DE TITULARITAT PÚBLICA

A pesar del context de pandèmia i de les dificultats afegides que això suposava per a l'organització del dia a dia als centres, un total de 79 centres públics van participar en les activitats de commemoració del 25-N. En concret, hi van participar 44 centres d'educació secundària; 29 centres d'educació infantil i primària; 4 centres d'ensenyament de persones adultes i 1 centre integrat de formació professional que imparteix cicles formatius sobre igualtat.

GRÀFIC 1. Centres de titularitat pública que van participar en les accions del 25-N, per illes i tipus de centre.

TAULA 1. Nombre d'alumnes que han participat en el 25-N per tipus de centre (Mallorca)

MALLORCA	Gènere de l'alumnat
----------	---------------------

Tipus de centre	<i>Femení</i>	<i>Masculí</i>	<i>No binari</i>
1 CIFP	162	79	-
1 CEPA	363	184	-
24 CEIP	3.370	4.028	1
34 IES	11.115	11.651	2
60 centres educatius	15.010	15.942	3

TAULA 2. Nombre d'alumnes que han participat en el 25-N per tipus de centre (Menorca)

MENORCA	Gènere de l'alumnat		
Tipus de centre	<i>Femení</i>	<i>Masculí</i>	<i>No binari</i>
1 EA	19	19	-
2 CEPA	122	116	-
5 CEIP	696	699	4
6 IES	2.150	2.358	-
14 centres educatius	2.987	3.192	4

TAULA 3. Nombre d'alumnes que han participat en el 25-N per tipus de centre (Eivissa)

EIVISSA	Gènere de l'alumnat		
Tipus de centre	<i>Femení</i>	<i>Masculí</i>	<i>No binari</i>
1 CEPA	333	216	-
2 IES	329	329	-
3 centres educatius	662	675	-

TAULA 4. Nombre d'alumnes que han participat en el 25-N per tipus de centre (Formentera)

FORMENTERA	Gènere de l'alumnat		
Tipus de centre	Femení	Masculí	No binari
1 IES	225	245	-
1 centre educatiu	225	245	-

En total, les accions del programa han arribat a 18.884 alumnes de gènere femení,

20.054 alumnes de gènere masculí i 7 alumnes de gènere no binari de les Illes Balears.

ACTIVITATS EN CENTRES CONCERTATS

Durant el curs 2020-2021, es va oferir als centres concertats la possibilitat de sol·licitar representacions teatrals, adaptades a les diferents etapes educatives; un lot de llibres relacionats amb la prevenció de la violència de gènere, i un lot de pel·lícules. Hi va haver set centres concertats (sis a Mallorca i un a Menorca) que van sol·licitar algun d'aquests recursos.

TAULA 5. *Activitats fetes als centres concertats que han participat en la celebració del 25-N.*

Centre	Municipi	Illa	Llibres	Pel·lícules	Teatre
CC Beata Francinaina Cirer	Inca	Mallorca	X	X	X
CC Es Liceu	Marratxí	Mallorca	X	X	X
CCIEEM Escolania de Lluc	Escorca	Mallorca	X		X
CC Manjón	Palma	Mallorca	X	X	X
CC Sant Francesc de Sales	Ciutadella	Menorca	X	X	X
CC Sant Francesc d'Assís	Sa Pobla	Mallorca	X		
CC Verge de Monti-sion	Porreres	Mallorca	X		X
Total			7	4	6

Totes les activitats oferides als centres educatius, tant el lot de llibres com les representacions teatrals o els debats arran del visionat de les pel·lícules o les representacions teatrals, cercaven la sensibilització i la prevenció de les diferents formes de violència contra les dones. Hi va haver sis centres que van sol·licitar l'activitat de les obres de teatre. En total, es van fer disset representacions a primària, vuit a secundària i tres a cicles formatius.

1.2.4. Formacions sobre coeducació organitzades per l'INSTITUT

Els programes formatius que l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar va organitzar el curs 2020-2021 són els següents:

- a) El curs El personal docent com a agent de coeducació. Se'n van fer dues edicions (la 4a i la 5a).
 - Durada: 40 hores.
 - Formadores: Arena Petit Olivo, Virgínia Ferreiro, Gema Domínguez i Maria Gelabert.
 - Participants: 158 docents de totes les Illes Balears.
 - Continguts:

- Emocions i gestió de conflictes.
- Violències masclistes i llenguatge inclusiu.
- Educació i diversitat afectiva i sexual.
- Espais i temps al centre.

b) Programa d'experiència formativa «Cap a la coeducació I» i «Cap a la coeducació II»
«CAP A LA COEDUCACIÓ I»

- Durada: 40 hores.
- Formadors: Anna Carreras Port, Virgínia Ferreiro, Aida Rive, Alejandro Gómez.
- Participants: 89 docents de totes les Illes Balears.
- Continguts:
 - La coeducació: concepte i reptes.
 - Construcció social de gènere.
 - Les relacions afectivosexuals.
 - Prevenció i detecció de les violències masclistes.
 - Programa «Amb tots els sentits».
 - El Pla de centre.

«CAP A LA COEDUCACIÓ II»

- Durada: 40 hores.
- Formadors: Lucas Platero, Marian Moreno, Virgínia Ferrero, Esperança Bosch
- Participants: 109 docents de totes les Illes Balears.
- Continguts:
 - Marc normatiu i documents de planificació i organització del centre.
 - Pla de difusió, motivació i implicació de la comunitat educativa.
 - Estratègies de difusió i motivacionals per a la implicació de la comunitat educativa.
 - Articulació i dinamització de xarxes coeducatives a cada illa a partir de les ja existents o creació de noves xarxes.
 - Recull i comunicació de bones pràctiques.
 - Pla d'igualtat i coeducació del centre.
 - Pla de difusió i motivació del pla d'igualtat i coeducació.

c) Consell Escolar

- Durada: 4 hores.
- Formador: Cooperativa Coeducació de Catalunya (COEDUCACCIÓ) .
- Participants: 227 persones (personal docent, família i altres) de totes les Illes Balears
- Continguts:
 - Coeducació, diversitat sexual, familiar i de gènere.
 - Violències masclistes.
 - La corresponsabilitat de la comunitat educativa.

1.2.5. Formacions sobre diversitat sexual i de gènere organitzades per l'INSTITUT

- a) Educació emocional i acompanyament educatiu al trànsit:
- Durada: 10 hores.
 - Formadora: Inés Machado
 - Participants: 64 de totes les Illes Balears.
 - Continguts:
 - Coneixement de les nostres emocions: identificació i definició correctes.
 - Vocabulari específic LGTBIQ+ i glossari trans*.
 - Mitjans de treball de l'empatia per a la diversitat: acceptació.
 - Autoestima, autodiversitat, autoconeixement i cossos diferents.
 - Ciència, diversitat i autoestima.
- b) Protocol d'acompanyament a l'alumnat trans:
- Durada: 10 hores.
 - Formadors: Marta B. Egea, Alejandro Gómez.
 - Participants: 60 de totes les Illes Balears.
 - Continguts:
 - Introducció a la diversitat sexual i de gènere.
 - Marc jurídic, nacional i internacional.
 - Protocol per a l'acompanyament de l'alumnat trans als centres educatius de les Illes Balears.
- c) Acol·lida i acompanyament de l'alumnat LGTBI:
- Durada: 10 hores.
 - Formadores: Ana Ojea, Charo Alises i M. Belén de la Rosa
 - Participants: 60 de totes les Illes Balears
 - Continguts:
 - Centre educatiu acollidor de la diversitat.
 - Assetjament LGTBI-fòbic.
 - Tutoria LGTBI.

1.3. Benestar físic i emocional

1.3.1. Pàgina web

El curs passat l'apartat de la nostra pàgina web, *Pla de Retorn a les Activitats Educatives Presencials – Recursos per a l'Atenció Psicosocial* (o també conegut com a *capsa d'eines*), va seguir estant operatiu, per ajudar al retorn a les activitats educatives presencials després de la COVID-19. Creada el curs 2018-2019, es tracta d'un recurs molt consultat i ben valorat per la comunitat educativa en general.

Actualment, el curs 2021-2022, els recursos suggerits dins la capsa estan integrats dins la pàgina web de Convivèxit.

IMATGE 9. Pàgina web Pla de Retorn a les Activitats Educatives Presencials

Dins aquest recurs es poden trobar quatre seccions diferenciades:

1. **Previsió d'espais d'acollida:** pràctiques restauratives per acollir, compartir vivències i inquietuds, i fer comunitat.
2. **Planificació d'eines i recursos per a la millora del benestar emocional:** eines per a la cura del benestar emocional dels docents; eines per expressar les emocions; eines per regular les emocions, i programes d'educació emocional, cohesió de grup i foment de la bona comunicació.
3. **Estratègies d'identificació i ajuda davant l'impacte psicosocial:** eines per facilitar la identificació i el suport a l'alumnat que presenti impacte psicosocial (etapes d'educació infantil, primària i de secundària). També hi ha un apartat dedicat al dol.
4. **Seguretat i bon ús de les tecnologies:** eines per fer un bon ús de les tecnologies i per prevenir i actuar sobre un mal ús (ciberassetjament, prevenció i intervenció).

1.3.2. Recursos didàctics

L'INSTITUT va elaborar un quadern d'activitats pel benestar docent com a reconeixement a la gran tasca que els centres educatius han fet en temps tan convulsos. «Coneix-te: petit quadern mindful» es va distribuir a partir de Nadal, com un petit obsequi. S'ha de destacar que alguns centres fins i tot l'han fet servir amb el seu alumnat.

1.3.3. Programes i altres activitats

A. «AMB TOTS ELS SENTITS»

És un programa que ofereix eines per implementar una educació sexual integral positiva. Es va iniciar l'any 2017 i, en un principi, s'adreçava únicament a l'alumnat d'educació secundària. Està elaborat per la Coordinació de Sida i Sexualitat de la Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut i Consum.

IMATGE 11. Banner del programa «Amb tots els sentits» de la pàgina web de Salut

Actualment, d'acord amb les necessitats socials i personals de l'alumnat, i amb la normativa vigent, l'objectiu és incorporar aquest programa d'educació afectiva i sexual al projecte educatiu de centre i adaptar-lo a cada etapa educativa. De fet, està a punt de sortir el programa adaptat al cicle d'educació infantil, i s'està treballant en el material per fer realitat el programa adaptat a l'educació primària.

El programa «Amb tots els sentits» d'infantil ha estat dirigit des de la Conselleria de Salut i Consum, i ha comptat amb la participació d'un conjunt de mestres de totes les Illes Balears, que han fet propostes i han posat en pràctica les diferents activitats a les seves aules.

«Amb tots els sentits» és un programa que vol que tot l'alumnat escolaritzat a les Illes Balears (futures persones adultes) adquireixin els coneixements, les actituds i les habilitats necessaris per viure la sexualitat de manera sana, segura i responsable, per establir relacions gratificants, igualitàries i no discriminatòries. Aquest programa

ofereix eines per implementar una educació sexual integral positiva, completa i correcta, amb perspectiva de gènere, de forma continuada i adaptada a cada edat.

El programa està dissenyat perquè tant els docents com altres agents socials i de salut que formen part de la comunitat educativa del centre l'implementin, amb la participació de l'alumnat i de les famílies.

Per facilitar una implementació veritablement efectiva es redacten les Instruccions del 21 de febrer de 2021, de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat educativa per al desplegament del Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022. On es fa referència a l'objectiu 4 («Ofereir una educació afectivosexual integral, amb perspectiva de gènere, que atengui la diversitat sexual, les diferents identitats de gènere i la diversitat familiar, i promoure l'establiment de relacions positives, saludables i igualitàries»), i a l'objectiu específic 4.1 («Incorporar el programa d'educació afectivosexual "Amb tots els sentits" al projecte educatiu de centre i a la programació general anual»).

Pel que fa al programa adreçat als cursos de l'educació secundària, consta dels materials següents:

- Un vídeo explicatiu del programa per donar-lo a conèixer entre el professorat, les famílies, etc.
- Un document de consulta per al professorat «Amb tots els sentits. Educació afectiva i sexual a l'adolescència».
- Una guia didàctica per al desenvolupament de cada sessió educativa.
- Material per a l'alumnat (fullets sobre infeccions de transmissió sexual, VIH i mètodes anticonceptius i preservatius).
- Formularis per a l'avaluació de cada sessió.
- Onze sessions educatives. Cada sessió té una durada d'uns 50 minuts i consta d'una presentació on s'explica el tema, una dinàmica de grup i un vídeo.

Les sessions estan pensades per ser desenvolupades de forma seqüencial, encara que es poden utilitzar i adaptar a les necessitats de cada grup i triar les més adequades per a l'alumnat d'educació secundària.

La seqüència recomanada és la següent:

TAULA 6. Taula de continguts del programa «Amb tots els sentits» per a ESO

1r d'ESO	2n d'ESO	3r d'ESO	4t d'ESO
- Els canvis en la pubertat i l'adolescència. - La sexualitat. - Les xarxes socials.	- Els afectes sexuals. - La sexualitat i l'autoestima. - Les relacions	- Els riscos en les relacions sexuals: l'embaràs. - Els riscos en les relacions sexuals:	- La relació de parella. - La violència en la parella.

	sexuals.	les infeccions de transmissió sexual.	
		• Pornografia, ficció o realitat?	

La implantació d'aquest programa als centres educatius de les Illes Balears és un dels eixos del Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 i té com a finalitat que l'alumnat adquireixi les competències necessàries per viure la sexualitat amb plaer, satisfacció i de manera saludable. Tot el material es pot consultar a la pàgina web Salut Sexual de la [Direcció General de Salut Pública i Participació](#).

B. PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN CAS DE RISC AUTOLÍTIC DETECTAT ALS CENTRES EDUCATIU DE LES ILLES BALEARS

El març de 2021 es va elaborar el Protocol d'actuació en cas de risc autolític detectat als centres educatius de les Illes Balears, fruit de la col·laboració entre Salut Mental i la Conselleria d'Educació i Formació Professional.

IMATGE 12. Esquema del Protocol d'actuació en cas de risc autolític

El Protocol d'actuació facilita les derivacions i la coordinació amb l'APS infantil i juvenil (equip d'atenció i prevenció del suïcidi en la infància i l'adolescència), la salut mental, l'atenció primària i els professionals de l'educació.

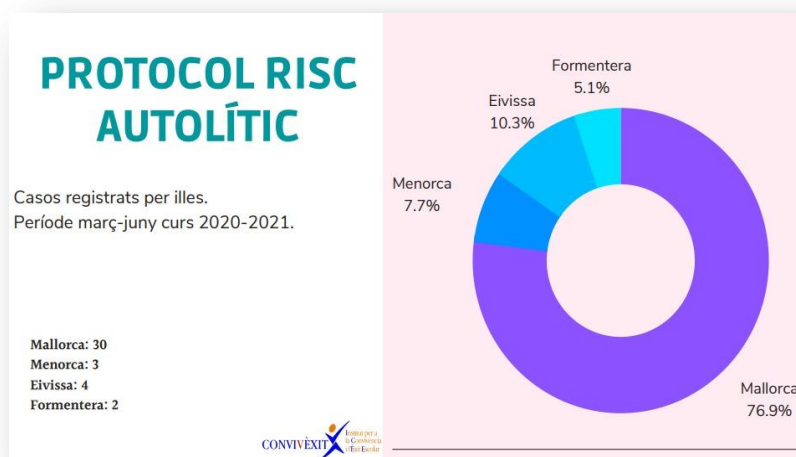
A la vegada, s'ha posat en marxa el programa suprasectorial CoorEducaSalutMental, entre la Conselleria de Salut i Consum i la Conselleria d'Educació i Formació Professional, per atendre l'alumnat de risc. Per a aquest programa s'ha contractat una infermera especialista en salut mental, que intervé en la gestió i la coordinació de tots els casos que es detecten des dels centres escolars i que necessiten derivació, pautes d'abordatge, comunicació entre el centre, atenció primària, els serveis de salut mental i altres serveis que hi puguin estar implicats.

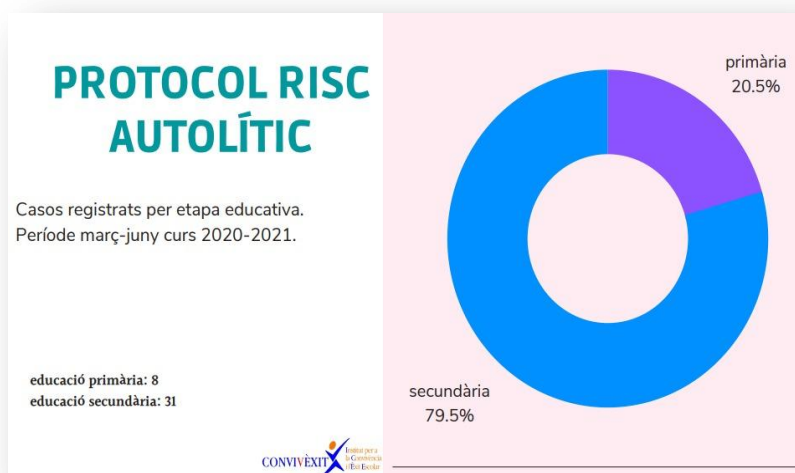
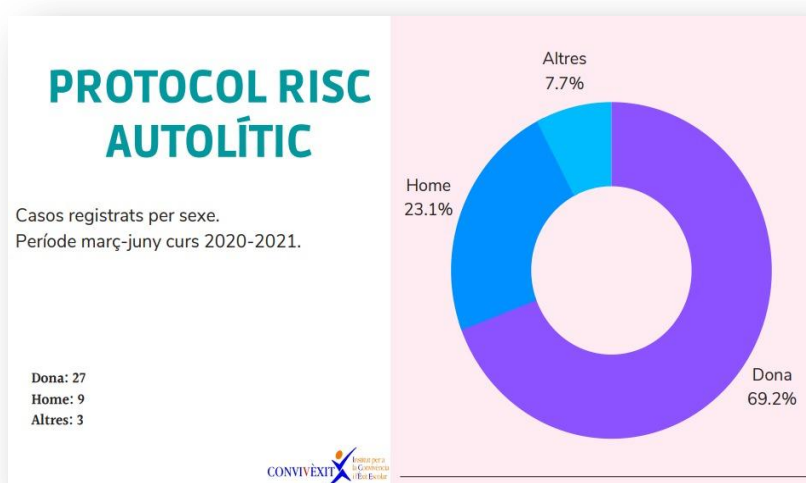
Anàlisi de casos del període març-juny 2021 (39 protocols oberts)

Es constata que els 76 % de casos derivats de conductes autolítiques es van produir a l'illa de Mallorca, seguida amb molta diferència d'Eivissa, Menorca i Formentera.

S'adverteix que aquest risc s'ha manifestat en un 79,5 % en l'etapa de l'adolescència, és a dir, als centres educatius d'educació secundària, i un 20,5 % en etapes d'educació primària. Per tant, és un fet que la salut mental a la infància també està deteriorada. A més, també podem afirmar que la salut mental i, en concret, les conductes d'ideació suïcida són més comunes en les nines (un 69,2 %).

GRÀFIC 2. Casos registrats per illes

GRÀFIC 3. Casos registrats per etapes educatives**GRÀFIC 4.** Casos registrats per sexe

Des de l'INSTITUT s'està fent una gran tasca amb relació a les pautes i la gestió d'aquests protocols amb les persones que els activen des dels centres educatius, normalment orientadors, PTSC (professional tècnic de serveis a la comunitat) i membres dels equips directius. En la majoria de casos l'INSTITUT actua com a canal de connexió entre els centres educatius i els serveis de salut, a través de la infermera que gestiona els casos.

Aquesta nova eina era una necessitat per donar resposta al malestar i a l'increment de problemes de salut mental en la infància i adolescència i, en concret, casos d'ideació suïcida, que la COVID-19 ha agreujat.

C. INICIATIVA PROCARE

És un projecte de promoció de la salut i el benestar emocional del grup de recerca Nutrició i Salut Mental (NUTRISAM) de la Universitat Rovira i Virgili, de Tarragona, que rep el suport del Ministeri de Ciència i Innovació. Es duu a terme coordinadament amb altres universitats estatals i internacionals, així com amb diversos col·lectius que treballen en l'àmbit de la joventut i la diversitat. El projecte està finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació i l'Agència Estatal d'Innovació. El seu objectiu és avaluar i proporcionar estratègies psicològiques per enfortir emocionalment els adolescents (de 12 a 18 anys).

Així doncs, l'INSTITUT col·labora amb la Universitat Rovira i Virgili per dur endavant la iniciativa PROCARE, que té com a objectiu proporcionar estratègies d'afrontament als adolescents (12-18 anys) amb risc de patir problemes emocionals, com l'ansietat o la depressió.

Característiques del projecte:

- Avaluació en línia de l'estat emocional (amb l'autorització i la participació de les famílies).
- Grups en risc: intervenció grupal en línia. La duració d'aquesta intervenció és d'entre 8 i 12 setmanes, en funció de les necessitats de cada grup.

Característiques de la intervenció:

- **8 mòduls principals.** 1 mòdul per sessió. Grups de 8-10 adolescents.
- **5 mòduls personalitzats.** 1-2 sessions per mòdul. Grups de 3-6 adolescents.

IMATGE 13. Mòduls treballats

Van participar en el projecte 31 centres: 12 concertats i 19 públics. Segons l'informe facilitat per la Universitat Rovira i Virgili, un total de **506 alumnes van participar en el procés de detecció de problemes emocionals.**

Participants per nivell educatiu:

- 6è de primària: 1
- 1r d'ESO: 130
- 2n d'ESO: 122
- 3r d'ESO: 133
- 4t d'ESO: 61
- PMAR: 1
- 1r de batxillerat: 29
- 2n de batxillerat: 19
- 1r curs de grau universitari: 1
- No estudien: 4

Participants segons el nivell de risc:

- 0 % sense risc
- 59 % risc molt baix (50 % noies, 50 % nois)
- 23 % risc moderat (64 % noies, 34 % nois, 2 % no binaris)
- 18 % risc elevat (82 % noies, 13 % nois, 5 % no binaris)

Dels 297 alumnes que complien els requisits per poder participar en el projecte, 65 van participar en els tallers (amb un abandonament baix, de 6 alumnes, que suposa un 9 %), amb un bon nivell de satisfacció tant per part dels adolescents com de les famílies. Alguns dels comentaris que en fan són:

- «Todo, son bastantes cosas buenas en poco tiempo.»
- «Me ha gustado cuando podemos decir lo que pensamos.»
- «Lo que más me ha gustado ha sido que seamos todos de diferentes lugares.»
- «Las actividades interactivas y juegos.»

1.3.4. Formacions sobre benestar organitzades per l'INSTITUT

L'única formació en aquest àmbit va ser el curs Acompanyament de l'alumnat en la gestió de processos emocionals complexos, una formació oferida en col·laboració amb el Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears (COPIB).

- Durada: 10 h (sessions temàtiques de 2 h).
- Participants: 245 persones inscrites
- Continguts i formadors:
 - Violència de gènere en adolescents.
Formadora: Margarita Paris, psicòloga col·legiada.
 - Gestió del dol a l'escola.
Formador: Pablo Rodríguez, psicòleg col·legiat.
 - Autolesions en l'alumnat.
Formadores: Cinthia Frías i Sara Mesa León, psicòlogues col·legiades.
 - Addiccions a les TICS.
Formadores: Juana María Ribas i Shannon de Jesús, psicòlogues col·legiades.
 - Acollida i acompanyament de l'alumnat LGTBI.
Formador: Fernando Rivera, psicòleg col·legiat.

2. ASSESSORAMENT, INTERVENCIÓ I SEGUIMENT

La diversitat d'alumnat, els efectes de la pandèmia, els conflictes interpersonals o l'assetjament escolar són fenòmens que de vegades generen malestar i dubtes de com intervenir en l'àmbit escolar. L'INSTITUT ajuda i assessora la comunitat educativa per fomentar espais sans i segurs i per donar resposta a aquestes situacions i altres necessitats. Durant el curs 2020-2021, hi va haver un total de **195 demandes d'assessorament**.

El curs es va iniciar el mes de setembre en l'escenari B, el qual implicava la reducció de ràtios a les aules (grups bombolla), amb un màxim de vint alumnes aproximadament, i el desdoblament de grups quan fos necessari. La ràtio alumnes/professor-a es va reduir significativament. En alguns centres, per manca d'espai, es va haver d'aplicar un sistema de semipresencialitat a partir de 2n d'ESO, amb l'assistència a classe en dies alterns de la meitat de cada grup. També els espais comuns (patis, menjador, etc.) estaven més regulats i acollien menys alumnes alhora. Aquestes mesures sanitàries de

distanciament, a més de la resta de mesures de seguretat per la COVID-19, van reduir significativament la interacció entre els alumnes i, per tant, la probabilitat que hi hagués conflictes. Així doncs, les **demandes d'assessorament rebudes a l'INSTITUT van decreixer sensiblement respecte dos cursos enrere, el curs 2018-2019, quan encara no estàvem en pandèmia.**

Les demandes que arriben a l'INSTITUT queden registrades quan estan directament relacionades amb la convivència, el foment de les relacions positives, la coeducació, l'assetjament escolar, la cohesió de grup, la igualtat, la diversitat, el benestar emocional i els diferents protocols, com el de prevenció, detecció i intervenció contra l'assetjament escolar, el protocol trans, el protocol de prevenció de conductes autolítiques, etc.

Un dels principals objectius de l'INSTITUT és empoderar els docents, els centres i la comunitat educativa en general en temes de convivència i de coeducació, partint del principi restauratiu que «les persones en conflicte són les que estan més ben posicionades per trobar la manera de resoldre el conflicte per si mateixes».

Com s'ha indicat anteriorment, l'INSTITUT ha donat resposta a **195** demandes, més o menys les mateixes que el curs anterior (2019-2020), en què es van atendre **191** demandes. Han estat anys escolars relativament tranquils quant a la convivència, ja que les mesures sanitàries i de distanciament derivades de la COVID-19 ho han facilitat. Tot i això, destaca l'**increment, respecte el curs anterior, de demandes per malestar emocional, depressió i conductes autolítiques**. A continuació es detallen les diferents variables relacionades amb les demandes ateses des de l'INSTITUT.

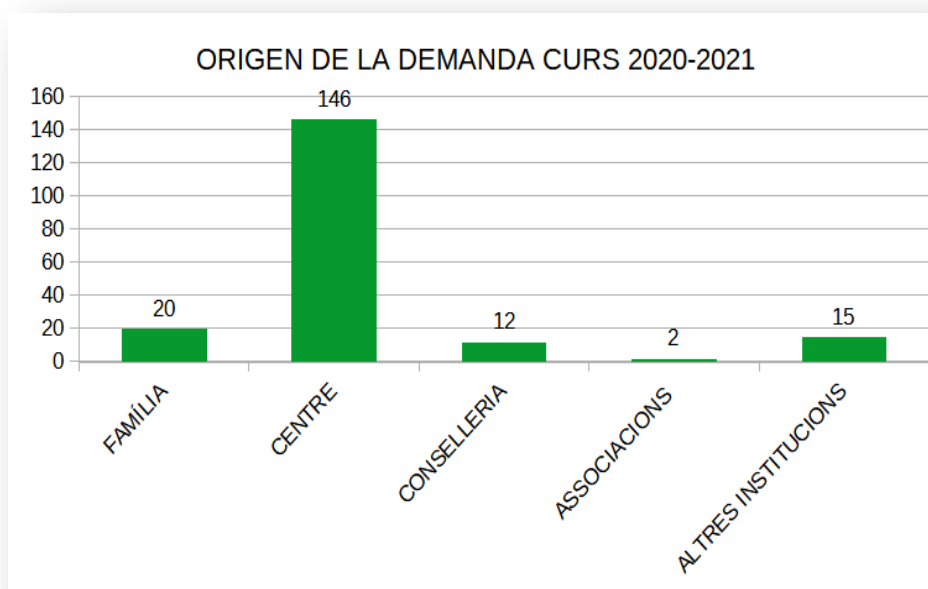
— ORIGEN DE LES DEMANDES FETES EL CURS 2020-2021

El 74,8 % de les demandes provenen dels centres educatius. En segon lloc se situen les demandes fetes per les famílies, que representen un 10,2 % del total.

TAULA 7. Origen de les demandes fetes el curs 2020-2021

Origen de les demandes fetes el curs 2020-2021	
Família	20 (10,2 %)
Centres	146 (74,8 %)
Conselleria	12 (6,1 %)
Associacions	2 (1 %)
Altres institucions	15 (7,6 %)
Total	195

GRÀFIC 5. Origen de les demandes fetes el curs 2020-2021

— ORIGEN DETALLAT DE LES DEMANDES FETES EL CURS 2020-2021

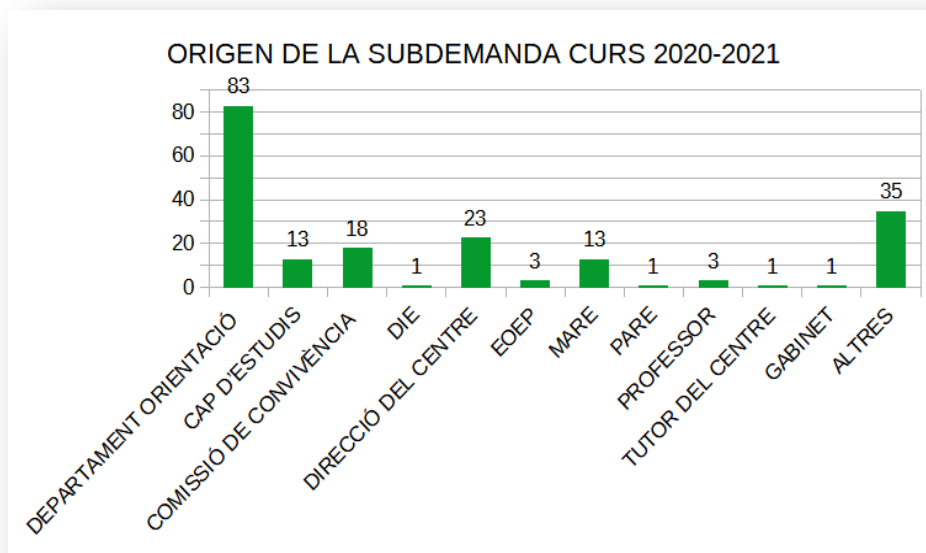
Per ordre d'importància, primerament les demandes venen dels centres educatius, en concret, dels serveis d'orientació, de la direcció, de la comissió de convivència, dels caps d'estudis i després, en segon lloc, de les famílies (més en concret, de les mares). Es pot concloure que l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar es reafirma com un recurs important per als centres i les famílies a l'hora de gestionar situacions complexes del dia a dia de la comunitat educativa.

TAULA 8. Origen detallat de les demanades fetes el curs 2020-2021

Origen detallat de les demandes, curs 2020-2021	
Departament d'orientació	83 (42 %)
Cap d'estudis	13 (6,6 %)
Comissió de convivència	18 (9,2 %)
DIE	1 (0,5 %)
Direcció del centre	23 (11,8 %)
EOEP	3 (1,5 %)
Mare	13 (6,6 %)
Pare	1 (0,5 %)
Professor	3 (1,5 %)
Tutor del centre	1 (0,5 %)
Gabinet	1 (0,5 %)

Altres	35 (17,9 %)
Total	195 (100 %)

GRÀFIC 6. Origen detallat de les demandes fetes el curs 2020-2021

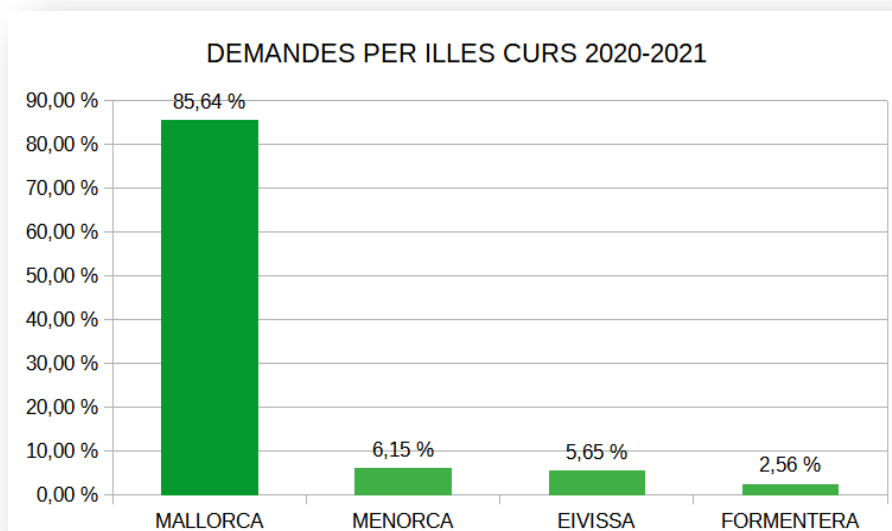
— DEMANDES PER ILLES FETES EL CURS 2020-2021

El 85,4 % de les demandes són de l'illa de Mallorca. Es torna a confirmar la confiança i consideració de l'INSTITUT com un recurs proper per part dels centres educatius de l'illa de Mallorca. A Menorca, Eivissa i Formentera el fet de no tenir una seu física amb els corresponents assessors influeix en el menor nombre de consultes. De fet, ja fa anys que l'INSTITUT, fruit de la necessitat existent expressada per la comunitat educativa, demana que hi hagi assessors tècnics docents de l'INSTITUT establert en aquestes illes.

TAULA 9. Demandes per illes 2020-2021

Demandes per illes fetes el curs 2020-2021	
Mallorca	167 (85,64 %)
Menorca	12 (6,15 %)
Eivissa	11 (5,65 %)
Formentera	5 (2,56 %)
Total	195 (100 %)

GRÀFIC 7. Demandes per illes 2020-2021

— DEMANDES PER TIPUS DE CENTRE FETES EL CURS 2020-2021

La majoria de les demandes provenen de centres públics (un 75,9 %), i només un 22,5 % arriben de centres concertats. Els centres privats també utilitzen el recurs, sobretot en els casos de presumptes assetjaments i d'acompanyament a l'alumnat trans* i diversitat afectiva i sexual.

TAULA 10. Demandes segons el tipus de centre fetes el curs 2020-2021

Demandes segons el tipus de centre fetes el curs 2020-2021	
Públic	148
Concertat	44
Privat	3
Total	195 (100 %)

GRÀFIC 8. Demandes segons el tipus de centre fetes el curs 2020-2021

DEMANDES SEGONS EL TIPUS DE CENTRE CURS 2020-2021

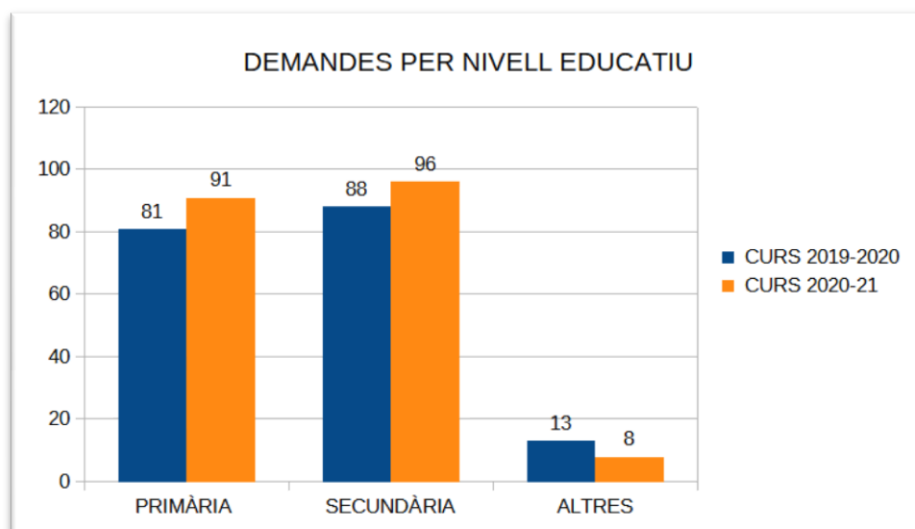
— DEMANDES PER NIVELL EDUCATIU FETES EL CURS 2020-2021

Un gran nombre de demandes són de **centres de secundària (un 49 %)**, però amb una diferència mínima respecte els centres de primària (46,6 %).

TAULA 11. Demandes per nivell educatiu fetes el curs 2019-2020 i 2020-2021

	CURS 2019-2020	CURS 2020-21
Primària	81	91 (46 %)
Secundària	88	96 (49 %)
Altres	13	8 (5 %)
Total	182	195 (100 %)

GRÀFIC 9. Demandes per nivell educatiu fetes el curs 2019-2020 i el 2020-2021

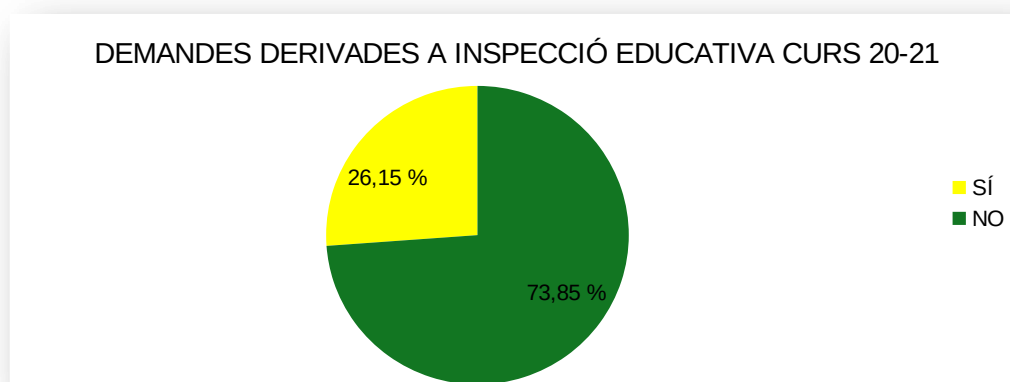
— DEMANDES DERIVADES AL DIE EL CURS 2020-2021

El 26,15 % de les demandes han estat comunicades i/o derivades al Departament d'Inspecció Educativa (DIE). Cada centre educatiu té assignat un inspector d'educació, amb el qual s'han coordinat quan s'ha requerit. En els casos d'alta complexitat és necessària aquesta feina conjunta.

TAULA 12. Demandes derivades al Departament d'Inspecció Educativa el curs 2020-2021

Demandes derivades al DIE el curs 2020-2021	
Sí	51 (26,15 %)
No	144 (73,85 %)
Total	195 (100 %)

GRÀFIC 10. Demandes derivades al Departament d'Inspecció Educativa el curs 2020-2021

— TIPOLOGIA DE DEMANDES D'ASSESSORAMENT

Les dades situen els assessoraments en casos de presumpte assetjament (**protocol d'assetjament**) en primer lloc (28 %). El punt a destacar és que cada any decreix el nombre de sol·licituds en assessorament per presumpte assetjament, perquè els centres estan sensibilitzats i formats per fer-hi front d'una manera restaurativa. La mirada dels centres respecte als indicadors de possibles assetjaments i l'ús del protocol d'assetjament, així com la recerca d'estratègies de prevenció, detecció, identificació, gestió i resolució dels conflictes, és cada vegada més present. Des de l'aparició del protocol de prevenció, detecció i intervenció en casos d'assetjament el 2017, l'INSTITUT ofereix formacions específiques sobre aquesta temàtica. Cada vegada hi ha més professorat preparat per detectar un cas d'assetjament i conscienciats sobre la importància de treballar la prevenció.

En segon lloc, cal destacar l'**increment de les demandes d'assessorament per conductes autolítiques**. Representen un 12,30 %, mentre el curs 2018-2019 eren el 4,18 %, la qual cosa implica que s'han triplicat.

És evident el malestar que ha generat la COVID-19 entre els alumnes ha agreujat els problemes de salut mental (reaccions excessives d'irritabilitat, frustració, ansietat, depressió, idees suïcides, trastorns de comportament, etc.) i les conductes autolesives per evadir el patiment.

Segons les dades verificades per l'INSTITUT i les darreres publicacions de Save the Children, en concret, l'informe *Creixer Saludable(mente)* de desembre de 2021, aquest tipus de casos s'ha triplicat. Afortunadament, les Illes Balears és una de les poques comunitats autònomes que, des del març del 2021, ja compta amb un protocol d'actuació davant conductes autolítiques. El fet de tenir una eina per detectar, abordar i derivar el cas, juntament amb l'assessorament i acompanyament rebut des de Salut i l'INSTITUT i la capacitat del professorat mitjançant formacions i jornades de difusió, ha ajudat a poder intervenir d'una forma ràpida i eficaç.

En tercer lloc, se situen les demandes d'assessorament relacionades amb els **problemes de relació interpersonal entre els alumnes (un 9,7 %)**. Cal reforçar la formació del personal docent en estratègies de gestió i dinamització de grups. Les pràctiques relacionals, de gestió de la comunicació i de processos restauratius han de constituir elements de formació de totes les persones que intervenen amb l'alumnat.

En quart lloc, se situen les demandes relacionades amb la diversitat sexual i de gènere, en concret, amb el **protocol trans (un 6,7 %)**. Pensam que els darrers anys als centres educatius s'està treballant el tema de la igualtat, la perspectiva de gènere i la prevenció de les violències masclistes d'una forma molt responsable i eficient. En aquest sentit, cal destacar que només hi va haver un 4,1 % d'assessoraments relacionats amb les violències masclistes.

Les demandes sobre presumptes assetjaments, conflictes en les relacions interpersonals entre els alumnes, la diversitat sexual i de gènere, el benestar emocional i les violències masclistes, marquen uns objectius molt clars a treballar respecte a la convivència per part dels centres a través dels seus plans i programes, i també en la formació del personal docent. Aquest repte ens ha de fer repensar com ha de ser una escola capaç de garantir un entorn saludable i segur per donar resposta a tot aquest ventall de possibles situacions i alumnat divers. Hem de centrar els nostres esforços a millorar la qualitat de la convivència escolar.

TAULA 13. Tipologia de casos de les demandes d'assessorament

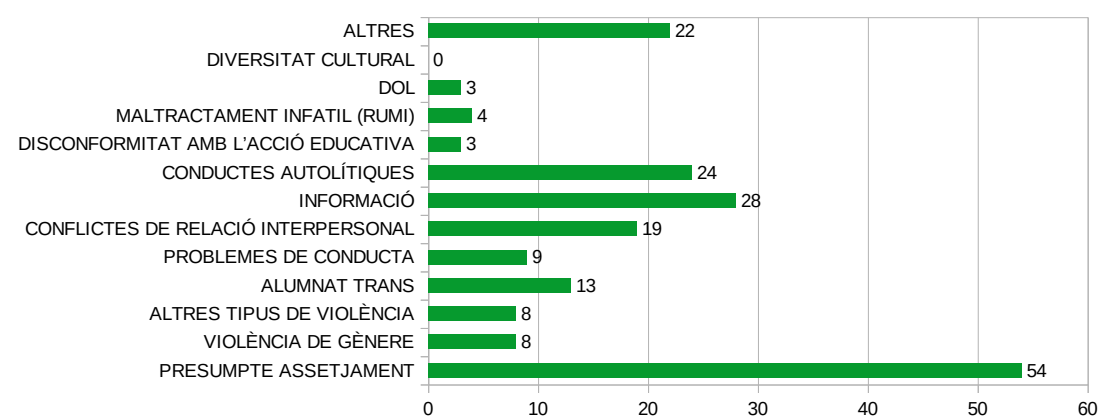
Tipologia de casos de les demandes d'assessorament fetes el curs 2020-2021	
Presumpte assetjament	54 (28 %)
Violència de gènere	8 (4,1 %)
Altres tipus de violència	8 (4,1 %)
Alumnes trans	13 (6,7 %)
Problemes de conducta	9 (4,6 %)
Conflictes de relació interpersonal	19 (9,7 %)
Informació ²	28 (14,30 %)
Conductes autolítiques	24 (12,30 %)
Disconformitat amb l'acció educativa	3 (1,5 %)
Maltractament infantil (RUMI)	4 (2 %)
Dol	3 (1,5 %)
Diversitat cultural	0
Altres ³	22 (11,2 %)
Total	195 (100 %)

GRÀFIC 11. Tipologia de casos de les demandes d'assessorament curs 2020-2021

² Drogues, sexualitat, bon ús d'internet, assetjament, sociograma CESC, xerrades famílies, suïcidi, comissió de convivència i coeducació, suport psicològic, abús sexual, absentisme, servei de mediació, orientació sexual, problemes de conducta, coeducació.

³ Entre d'altres: desprotecció, suplantació d'identitat, pla d'igualtat, baixa autoestima, etc.

TIPOLOGIA DE CASOS DE LES DEMANDES D'ASSESSORAMENT A CONVIVÈXIT CURS 2020-2021

3. ÀMBIT NORMATIU

Seguint en la línia de donar resposta a les necessitats individuals i col·lectives de la comunitat educativa, s'han duit a terme les actuacions següents:

1. Recollida i anàlisi d'informació

a) Normativa:

- La Convenció sobre els Drets de l'Infant, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides (1989).
- L'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides.
- La Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOMLOE). Aquesta Llei va derogar la LOMCE i va introduir importants modificacions a la LOE, que havia estat vigent des del 2006.
- La Llei 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE).
- La Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs.
- La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.
- La Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais,

trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia.

- La Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.
- El Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.
- La Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència. Aquesta Llei regula l'obligació d'informar les autoritats de qualsevol índex de violència sobre un menor —un deure reforçat en el cas dels centres escolars—, i estableix l'aprovació d'una estratègia pluriennal per erradicar la violència. Els menors han de col·laborar en l'elaboració d'aquesta estratègia a través del Consell Estatal de Participació de la Infància i de l'Adolescència. Aquesta Llei té, a més, implicacions per als centres educatius:
 - Els centres escolars han de tenir un pla de convivència, amb codis de conducta.
 - Els centres han de tenir també protocols contra l'abús i el maltractament, l'assetjament escolar, el ciberassetjament, l'assetjament sexual, la violència de gènere, el suïcidi i l'autolesió, que s'activaran quan es detectin indicis de violència o davant la mera comunicació dels fets d'un menor.
 - Hi ha d'haver un coordinador de benestar i protecció de l'alumnat a cada centre, encarregat de promoure mesures de formació i assegurar una alimentació saludable i nutritiva, especialment per als més vulnerables.
 - Hi ha d'haver un protocol comú d'actuació sanitària i de comunicació davant sospites o evidències de casos de violència als serveis socials, el jutjat de guàrdia, les forces i els cossos de seguretat, l'entitat pública de protecció a la infància o el Ministeri Fiscal.
 - S'atorga la condició d'agent de l'autoritat al personal funcionari dels serveis socials, que pot sol·licitar la col·laboració de qualsevol servei públic.
 - Prioritza l'acolliment familiar i sempre que no sigui possible els recursos residencials s'adequaran a petita escala generant entorns tan similars com sigui possible a un entorn familiar.
 - S'estableix un sistema de seguiment i registre dels casos de violència sobre els menors, les dades dels quals s'han d'incorporar al Registre Unificat de Serveis Socials sobre Violència contra la Infància.

b) Estudis i informes:

- «Cuadernos para la acción local. Medidas para la creación de entornos protectores de cuidado y recreación para la infancia y adolescencia en el

post-confinamiento», d'Unicef, Ciudades Amigas.

- «Informe anual teléfono-chat ANAR en tiempos de COVID-19. Año 2020», de Fundación ANAR.
- «Aniversario COVID-19: ¿Qué nos cuentan las familias? Análisis de la situación de los hogares vulnerables afectados por la crisis económica y social de la pandemia», informe de Save the Children.
- Informe Juventud en España 2020.
- Anuari de la Joventut de les Illes Balears 2020.
- Anuari de l'Educació de les Illes Balears 2020.
- Informe IBJOVE 2019-2020.
- Informe FAPA sobre la semipresencialitat.

2. Elaboració

- La Resolució del conseller d'Educació, Universitat i Recerca de 9 de febrer de 2021 per la qual s'aprova el Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 (BOIB núm. 31, de 4 de març de 2021). La presidenta del Govern de les Illes Balears i el conseller d'Educació havien presentat el Pla de Coeducació dia 19 de desembre de 2019 al Consolat de Mar.
- La Resolució de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa de 28 d'agost de 2020 per la qual es crea la Comissió de Seguiment del Pla de Coeducació de les Illes Balears (BOIB núm. 153, de 5 de setembre de 2020).
- Les Instruccions 14/2020 per al desplegament del Pla de Coeducació de les Illes Balears en referència a l'objectiu específic 2.2 (acció 25), sobre la incorporació de la perspectiva de gènere a l'educació: redacció i difusió d'orientacions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre.
- Les Instruccions del 21 de febrer de 2021, de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat educativa per al desplegament del Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022, en referència a l'objectiu 4 («Ofertir una educació afectivosexual integral, amb perspectiva de gènere, que atengui la diversitat sexual, les diferents identitats de gènere i la diversitat familiar, i promoure l'establiment de relacions positives, saludables i igualitàries»), i a l'objectiu específic 4.1 («Incorporar el programa d'educació afectivosexual "Amb tots els sentits" al projecte educatiu de centre i a la programació general anual»).

- La Resolució del conseller d'Educació i Formació Professional de 3 d'agost de 2021, a proposta de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa, de modificació de la Resolució del conseller d'Educació, Universitat i Recerca de 9 de febrer de 2021 per la qual s'aprova el Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 (BOIB núm. 103, de 3 d'agost de 2021).
- El Pla de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar 2020-2024.
- El Pla de feina 2021-2022.

Actualment s'està treballant en els documents següents:

- El protocol de prevenció de les violències masclistes en l'àmbit educatiu.
- Revisió del protocol de prevenció, detecció i intervenció contra l'assetjament escolar.
- La revisió del Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres educatius de les Illes Balears, amb una comissió d'experts, per incloure les pràctiques restauratives, revisar el procés disciplinari i millorar o actualitzar altres aspectes.

4. COORDINACIÓ I COL·LABORACIÓ AMB INSTITUCIONS I ENTITATS

IMATGE 14. Mapa de les principals entitats i institucions amb les quals col·labora l'INSTITUT

Independentment de la tasca de coordinació amb els centres educatius o serveis de l'administració, l'INSTITUT es va coordinar i va col·laborar de forma activa amb associacions i altres administracions autonòmiques, nacionals o internacionals. Destacam la feina feta amb les institucions següents:

- a) L'Institut Balear de la Dona (IBDONA), en dues accions:
 - El Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022.
 - El projecte d'inversió «Assessoria tècnica per dinamitzar i implementar la coeducació i la prevenció de les violències masclistes als centres educatius de les Illes Balears».
- b) La Conselleria d'Afers Socials i Esport:
 - Comissions tècniques RUMI.
 - La Fundació per a l'Esport Balear.
 - L'Institut Balear de la Joventut (IBJOVE). La Comissió d'Internet Segura.
- c) La Conselleria de Salut i Consum:
 - La Direcció General de Salut Pública i Participació: el programa d'educació afectivosexual «Amb tots els sentits».
 - L'Institut Balear per a la Salut Mental de la Infància i l'Adolescència (IBSMIA)
 - L'Observatori del Suïcidi de les Illes Balears. Pla de Prevenció, Actuació i Maneig de la Conducta Suïcida a les Illes Balears. Guia i protocol prevenció del suïcidi en l'àmbit educatiu.
 - La Plataforma per un Oci de Qualitat a les Illes Balears (PADIB).
 - L'equip interdisciplinari d'atenció a la transsexualitat d'IBSALUT.
 - La Comissió de centres de promoció de la salut de Menorca.
- d) La Direcció General de Coordinació, Relacions amb el Parlament, Drets i Diversitat:
 - El [Pla Estratègic de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere a les Illes Balears](#).
 - El Consell LGTBI de les Illes Balears. Comissió d'educació.
- e) Els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.
- f) El Consell Municipal d'Igualtat de l'Ajuntament de Maó.
- g) La Comissió Tècnica de Violència de Gènere de Menorca.
- h) L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) del Govern Balear.
- i) Policies tutors.

- j) FAPA (Federació d'associacions de pares i d'alumnes).
- k) L'Observatori Estatal per a la Convivència Escolar.
- l) El programa PROA+ del Ministeri d'Educació i Formació Professional.
- m) La Fundació ANAR.
- n) El grup Investigació en Desenvolupament, Educació i Llenguatge (I+DEL) de la UIB.
- o) Les entitats civils següents:
 - Associació de Justícia i Pràctica Restaurativa de les Illes Balears
 - Ben Amics
 - Associació Balears Diversa
 - Diverxia
 - Fons Menorquí de Cooperació
 - Feminisme a l'escola
 - Conexus, Conflict consultancy
 - EsMediació - Gestió integral de conflictes
 - Fem Infància
 - Vívete.org

5. COMUNICACIÓ

L'INSTITUT ha continuat amb la comunicació i difusió de bones pràctiques. Destacam:

- L'actualització de la pàgina web de l'INSTITUT.
- La difusió de bones pràctiques per a la convivència escolar en premsa.
- La comunicació continuada amb els centres educatius sobre l'oferta d'activitats formatives, novetats normatives i altres qüestions.

6. AVALUACIÓ

S'han duit a terme les actuacions següents per avaluar la convivència escolar:

- S'ha modificat l'enquesta de la memòria de convivència que s'envia als centres educatius per tal de facilitar-los la tasca i permetre que es pugui contestar a través del GESTIB.
- S'han recollit i analitzat les memòries dels plans de convivència corresponents al curs 2020-2021.
- S'han recollit i analitzat les dades sobre formació del professorat.
- S'ha redactat aquesta memòria.

VI. ANNEXOS

L'educació és clau per aconseguir una societat més igualitària. La feina i el suport del Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere, l'IBDONA, l'INSTITUT i la comunitat educativa també és molt important per impulsar la igualtat veritable entre homes i dones, lluitar contra les violències masclistes i promoure la resolució pacífica de conflictes. **El Pla de Coeducació 2019-2022** ha esdevingut l'eina impulsora i inspiradora de la lluita per la igualtat als nostres centres. Podem afirmar que ja tenim molts centres educatius amb les *ulleres violetes*!

ANNEX 1

PLA DE COEDUCACIÓ DE LES ILLES BALEARS 2019-2022

I. OBJECTIUS DEL PLA

Els principis rectors recollits en la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, es concreten en cinc objectius generals:

1. Sensibilitzar, formar i implicar la comunitat educativa en matèria d'igualtat de gènere i coeducació.

- 1.1. Oferir formació i recursos per garantir que el professorat, les famílies i els càrrecs directius dels centres educatius disposin de qualificació en matèria de coeducació, diversitat afectivosexual i violència masclista.
- 1.2. Sensibilitzar tota la comunitat educativa en coeducació, diversitat afectivosexual i violència masclista.
- 1.3. Fomentar la corresponsabilitat de la comunitat educativa en el tractament de la coeducació, la diversitat afectivosexual i la violència masclista.

2. Incorporar la perspectiva de gènere a l'educació.

- 2.1. Desenvolupar el currículum des de la perspectiva de gènere i incorporar-la com a element estratègic en tots els documents de planificació.
- 2.2. Organitzar, gestionar i fomentar que els centres educatius facin una promoció real de la igualtat.

2.3. Aplicar la perspectiva de gènere a la tutoria i l'orientació acadèmica i professional.

3. Incorporar mesures favorables perquè els centres integrin els models coeducatius.

- 3.1. Analitzar i corregir els materials didàctics per eliminar-ne els prejudicis i els estereotips discriminatoris.
- 3.2. Impulsar i afavorir la pràctica escolar inclusiva i equitativa mitjançant la utilització d'un llenguatge no sexista i inclúsiu en les seves expressions visuals, orals, escrites i entorns digitals.
- 3.3. Organitzar els espais dels centres amb criteris d'igualtat afavoridors de la convivència.

4. Oferir una educació afectivosexual integral, amb perspectiva de gènere, que atengui la diversitat sexual, les diferents identitats de gènere i la diversitat familiar, i promoure l'establiment de relacions positives, saludables i igualitàries.

- 4.1. Incorporar el programa d'educació afectivosexual «Amb tots els sentits» al projecte educatiu de centre i a la programació general anual.

5. Intervenir en l'àmbit educatiu per prevenir, detectar i actuar davant les violències masclistes i LGTBI-fòbiques.

- 5.1. Desenvolupar plans, orientacions i protocols específics per fomentar la resolució dels conflictes i prevenir, detectar i actuar davant la violència masclista i LGTBI-fòbica.

II. DESENVOLUPAMENT DEL PLA EL CURS 2020-2021

NORMATIVA

- Resolució del conseller d'Educació, Universitat i Recerca de 22 de gener de 2021 per la qual s'aprova el Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022, (BOIB núm. 31, de 4 de març de 2021).
- La Resolució de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa de 28 d'agost de 2020 per la qual es crea la Comissió de Seguiment del Pla de Coeducació de les Illes Balears (BOIB núm. 153, de 5 de setembre de 2020).
- Les Instruccions 14/2020 per al desplegament del Pla de Coeducació de les Illes Balears en referència a l'objectiu específic 2.2 (acció 25), sobre la incorporació de la perspectiva de gènere a l'educació: redacció i difusió d'orientacions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre.
- Eines per al diagnòstic del Pla d'Igualtat i Diversitat del centre.
- Les Instruccions per al desplegament del Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022, en referència a l'objectiu 4 («Oferir una educació afectivosexual integral, amb perspectiva de gènere, que atengui la diversitat sexual, les diferents identitats

de gènere i la diversitat familiar, i promoure l'establiment de relacions positives, saludables i igualitàries»), i a l'objectiu específic 4.1 («Incorporar el programa d'educació afectivosexual "Amb tots els sentits" al projecte educatiu de centre i a la programació general anual»).

- La Instrucció 6 de juny del 2020 de la directora general de Primera infància, Innovació i Comunitat Educativa per a la creació de la Comissió d'Assessorament i Acompanyament de les persones LGTBI en la comunitat educativa, coordinada per l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar.
- Pel que fa a l'elaboració del protocol de les violències masclistes, i violències LGTBI-fòbiques.
 - Primera reunió de la Comissió de Seguiment del Pla de Coeducació 2019-2022, feta el 30 d'octubre de 2020.
 - Segona reunió de la Comissió de Seguiment del Pla de Coeducació 2019-2022, feta el 10 de novembre de 2021.
 - Resolució de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa de 26 de juny de 2020 per la qual s'actualitza el Protocol de detecció, comunicació i actuacions per a alumnes transsexuals i transgènere als centres educatius de les Illes Balears amb el nom de Protocol d'acompanyament a l'alumnat trans* (BOIB núm. 120, de 9 de juliol de 2020).

DESPLEGAMENT

A finals del curs 2020-2021 tots els centres educatius havien d'haver designat una persona, d'entre el seu personal docent, com a responsable de la coordinació de la coeducació.

En les Instruccions 14/2020, es proposa la temporalització següent per a la diagnosi del tractament de la igualtat i la diversitat al centre i per al disseny i la implementació del Pla d'Igualtat i Diversitat als centres educatius:

- Curs 2020-2021: diagnosi del tractament de la igualtat i la diversitat.
- Curs 2021-2022: disseny i implantació progressiva del pla d'igualtat i diversitat del centre.

FORMACIÓ EN COEDUCACIÓ

[Vegeu l'apartat 1.2.4 del bloc V.](#)

COL·LABORACIÓ I PARTICIPACIÓ AMB ALTRES CONSELLERIES I ENTITATS

[Vegeu l'apartat 4 del bloc V.](#)

III. REVISIÓ DEL PLA DE COEDUCACIÓ CURS 2020-2021

A continuació s'exposa l'estat de les accions dutes a terme durant el curs 2020-2021 amb relació al Pla de Coeducació de les Illes Balears:

Objectiu general 1. Sensibilitzar, formar i implicar la comunitat educativa en matèria d'igualtat de gènere i coeducació.

Acció 1: Inici i participació en la revisió dels plans d'estudis dels graus d'Educació Infantil i d'Educació Primària i del Màster de Formació del Professorat de la UIB per incloure una matèria específica en els graus i un mòdul en el màster amb continguts associats a la prevenció de la violència masclista i LGTBI-fòbica.

Creació del curs «La Coeducació en l'Educació Primària» (UIB, 2021), plantejat com a mesura compensatòria fins que es reformin els diferents plans d'estudis (Estudis de Magisteri, Pedagogia i Màster de Formació del Professorat) i s'hi inclogui una assignatura específica i obligatòria en coeducació.

Acció 2: Inclusió de la perspectiva de coeducació en els plans de formació del professorat, amb formació específica i permanent.

El Pla Quadriennal de Formació Permanent del Professorat 2020-2024 afegeix la línia 4, que fa referència a la coeducació i pretén donar resposta a l'interès i la necessitat dels centres de comptar amb estratègies per modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions estereotipades per a cada gènere i per promoure el respecte a la diversitat sexual i de gènere.

Acció 4: Formació permanent del professorat adreçada a centres educatius sobre com elaborar projectes de centre en coeducació.

Formació Cap a la Coeducació I i II, incloses dins de [l'apartat 1.2.4., sobre formacions sobre coeducació organitzades per l'INSTITUT.](#)

Acció 5. Formació obligatòria específica per als docents que exerciran la funció d'agents de coeducació.

Formació El personal docent com a agent de coeducació, organitzada per l'IBDONA, inclosa dins [l'apartat 1.2.4., sobre formacions sobre coeducació organitzades per l'INSTITUT.](#)

Acció 6. Formació permanent del professorat en la prevenció, la detecció i l'actuació davant les violències masclistes, discriminació per identitat, expressió de gènere i/o orientació sexual.

Formacions «Protocol d'acompanyament alumnat trans*», «Acompanyament a

l'alumnat LGTBI», «Educació emocional i acompanyament educatiu al trànsit», incloses dins de [l'apartat 1.2.4., sobre formacions sobre coeducació organitzades per l'INSTITUT](#).

Acció 7. Formació adreçada als membres del consell escolar, responsables d'impulsar la igualtat i dur a terme el seguiment de les mesures educatives de cada centre.

Formació per als membres dels consells escolars, inclosa dins [l'apartat 1.2.4., sobre formacions sobre coeducació organitzades per l'INSTITUT](#).

Acció 8. Formació adreçada als serveis d'orientació sobre el programa «Amb tots els sentits».

Formació «Amb tots els sentits», actualment organitzada pel Servei d'Innovació Educativa.

Acció 10. Elaboració i difusió als centres educatius de propostes curriculars per treballar la coeducació en dates significatives, com el 8 de març, el 17 de maig, el 28 de juny, el 25 de novembre, etc.

En aquesta convocatòria han participat 111 centres públics (12 d'Eivissa i Formentera, 17 de Menorca i 82 de Mallorca) i 12 centres concertats (4 de Menorca i 8 de Mallorca).

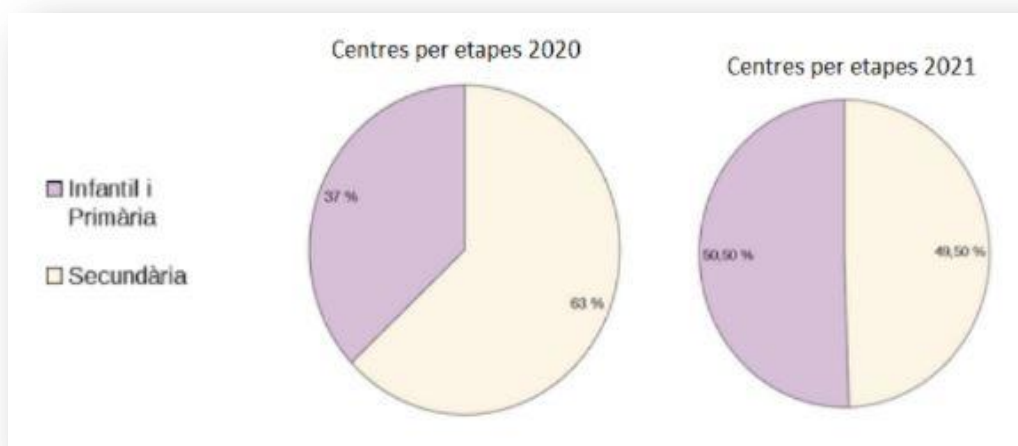
GRÀFIC 12. Convocatòria d'accions de sensibilització entorn del 25-N i el 8-M, per illes

Acció 11. Realització d'accions de sensibilització i prevenció específiques per etapes educatives adreçades a la comunitat escolar, especialment a l'alumnat.

La majoria d'activitats realitzades el 2020 anaven adreçades a secundària (63 %) i només un 37% es van fer en centres d'infantil i primària. El 2021, aquesta tendència es va invertir, atès que el 50,5 % de les accions es van dur a terme en centres d'infantil i primària i el 49,5 %, en centres de secundària.

GRÀFIC 13. Convocatòria d'accions de sensibilització entorn del 25-N i el 8-M, per etapes educatives

Acció 13. Dotació pressupostària per part de la conselleria responsable en matèria d'educació per a la incorporació de docents experts en igualtat en l'àmbit docent que s'encarreguin de coordinar aquest Pla.

Es compta amb una ATD, en comissió de serveis, experta en igualtat i diversitat sexual

que coordina aquest Pla.

Acció 14. Incorporació de professionals que impulsin les mesures previstes en aquest Pla a través d'un projecte d'inversió amb crèdit a càrrec de l'IBDONA a través del Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere.

2 professionals a Mallorca, 1 a Menorca i 1 d'Eivissa i Formentera.

Acció 15. Assignació d'un agent de coordinació en coeducació a tots els centres docents sostinguts amb fons públics.

L'any 2020 hi havia 224 centres que tenien un agent de coeducació assignat, mentre que l'any 2021 ja n'eren 274.

Acció 17. Designació, en els consells escolars dels centres educatius, d'una persona amb formació en igualtat de gènere que impulsi mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre homes i dones i la prevenció de la violència masclista i que en faci el seguiment.

Al 2021 es compta amb 230 persones representants d'igualtat als consells escolars amb formació en igualtat de gènere.

Objectiu general 2. Incorporar la perspectiva de gènere en l'educació.

Acció 23. Incorporació de la perspectiva de gènere en el projecte educatiu de centre i en els documents que en formen part.

El Departament d'Inspecció Educativa ha de vetlar pel compliment i l'aplicació dels principis i valors legals orientats a fomentar la igualtat real entre dones i homes, el reconeixement de la diversitat sexual i de gènere, la prevenció de la violència masclista i la prevenció de la violència i assetjament LGTBI-fòbic. Es va publicar un annex amb instruccions per a l'organització i el funcionament

Posteriorment, la Conselleria d'Educació Universitat i Recerca va redactar i difondre unes instruccions amb orientacions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre. Les instruccions es varen enviar als centres educatius a través d'una circular de la directora general de Primera infància, Innovació i Comunitat Educativa.

Acció 25. Redacció i difusió d'orientacions per al disseny i desenvolupament del pla d'igualtat del centre.

Es van publicar les Instruccions 14/2020 per al desplegament del Pla de Coeducació de les Illes Balears en referència a l'objectiu específic 2.2 (acció 25), sobre la incorporació de la perspectiva de gènere a l'educació: redacció i difusió d'orientacions per el disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre.

Acció 26. Elaboració, aprovació i implementació dels plans d'igualtat en tots els centres educatius sostinguts amb fons públics.

El mes de juny de 2021, l'INSTITUT tenia dades sobre 39 plans d'igualtat i coeducació de centres de les Illes Balears aprovats pels claustres i consell escolars respectius.

Acció 29. Integració, en el pla d'acció tutorial, d'accions per a l'alumnat que promoguin i visibilitzin la participació de la dona en professions socialment atribuïdes a homes i viceversa.

El percentatge de nois i noies matriculats a formació professional durant el curs 2020-2021 era equitatiu (un 51,82 % eren nois i un 48,17 %, noies). Tot i això, hi segueix havent una bretxa de gènere en la tipologia d'estudis als quals es matriculen cadascun dels dos grups.

Objectiu general 3. Incorporar mesures favorables perquè els centres integrin els models coeducatius.

Acció 33. Elaboració d'una guia per reconèixer estereotips i biaixos sexistes en els materials didàctics i bibliogràfics i aportació d'orientacions per a l'elaboració de recursos coeducatius.

Tot i que no hi ha una guia d'elaboració pròpia per ajudar a reconèixer estereotips i biaixos sexistes en els materials didàctics i bibliogràfics, en el document Eines per al diagnòstic del pla d'igualtat de centre ([publicat a la pàgina web de l'INSTITUT](#)) es faciliten eines i recursos per analitzar els materials didàctics que s'utilitzen al centre educatiu.

Acció 35. Difondre a través d'internet materials i guies específiques sobre l'ús del llenguatge oral, escrit i visual no sexista.

A [la pàgina web](#) de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, hi ha publicats documents i guies per fer ús d'un llenguatge igualitari.

A més, en el document Eines per al diagnòstic del pla d'igualtat de centre es facilita una eina per analitzar el llenguatge escrit i visual. També s'hi fa difusió de diferent material relacionat amb el llenguatge no sexista.

Acció 37. Organització dels espais del centre i de l'oci de manera que afavoreixin la coeducació, la convivència i la igualtat.

Des de l'INSTITUT es dona suport i acompanyament als centres que es troben en el procés de dissenyar patis coeducatius.

Objectiu general 4. Oferir una educació afectivosexual integral, amb perspectiva de gènere, que atengui la diversitat sexual, les diferents identitats de gènere i la diversitat familiar, i promoure l'establiment de relacions positives, saludables i igualitàries.

Acció 39. Implementació del programa d'educació afectivosexual «Amb tots els sentits» en l'educació secundària obligatòria.

El programa d'educació afectivosexual «Amb tots els sentits», elaborat per la Coordinació de Sida i Sexualitat, de la Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut i Consum, es va començar a introduir en l'educació secundària obligatòria l'any 2017.

El curs 2020-2021 hi van participar 22 centres educatius: 11 a Mallorca, 9 a Menorca i 2 a Eivissa.

Acció 40. Adaptació del programa d'educació afectivosexual «Amb tots els sentits» a l'educació infantil i primària.

S'ha creat un grup de docents especialistes en educació infantil i primària que estan aportant suggeriments i contribucions pedagògiques a aquest programa. Actualment, el material d'educació infantil es troba en fase de difusió i el de primària, en fase de redacció.

Objectiu general 5. Intervenir en l'àmbit educatiu per prevenir, detectar i actuar davant les violències masclistes i LGTBI-fòbiques.

Acció 46. Revisió i modificació, si escau, del Protocol de detecció, comunicació i actuacions per a alumnat transsexuals i transgènere als centres educatius de les Illes Balears.

Una comissió d'experts va revisar el Protocol, que es va publicar en el BOIB el dia 26 de juny de 2020 amb el nom de Protocol d'acompanyament a l'alumnat trans*. L'Institut s'encarrega de fer el seguiment d'aquest Protocol i d'assessorar els centres educatius.

Acció 47. Implementació del Protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar en tots els centres educatius de les Illes Balears.

Durant el curs 2020-2021 es van obrir 308 protocols de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar, dels quals 87 es van valorar com a assetjament.

Acció 48. Redacció d'un protocol de prevenció, detecció i intervenció de la violència masclista als centres educatius de les Illes Balears.

L'equip tècnic de l'INSTITUT ha redactat un protocol de prevenció, detecció i actuació davant les violències masclistes als centres educatius de titularitat pública de les Illes Balears, mitjançant el qual s'aborda el tractament de les persones implicades en situacions de violències masclistes a partir d'una vessant educativa i reintegradora, paral·lelament als procediments disciplinaris i/o penals que es puguin activar. Actualment, es troba en procés de revisió per part d'un equip d'experts.

Acció 49. Redacció del Protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament LGTBI-fòbic als centres educatius de les Illes Balears.

La guia d'assetjament LGTBI-fòbic està redactada i pendent de publicació. La Comissió d'Assessorament l'ha redactada, després de la publicació del protocol. Aquesta Comissió està coordinada per l'INSTITUT, i hi participen representants del Servei d'Atenció a la Diversitat, associacions i entitats LGTBI, el Departament d'Inspecció Educativa, docents i famílies. Es reuneix periòdicament cada tres mesos.

A més, a cada consell insular s'ha creat un Servei d'Atenció Integral (SAI) LGTBI. A Mallorca es va crear el 2020, a Menorca, Eivissa i Formentera el 2021. Es tracta d'un servei d'atenció jurídica, psicològica i suport social especialitzada a persones LGTBI que pateixen, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere. A més, s'hi atenen les demandes relacionades amb la diversitat sexual i de gènere de familiars i professionals.

ANNEX 2

DADES SOBRE LES MEMÒRIES DE CONVIVÈNCIA I COEDUCACIÓ 2020-2021

I. DADES GENERALS

Les dades que es presenten a continuació s'han extret de l'enquesta de la memòria de convivència i coeducació que els centres educatius responen a final de cada curs escolar a través del GESTIB i envien a l'INSTITUT⁴. Pot emplenar l'enquesta un membre de l'equip directiu, el coordinador de convivència i/o l'agent de coeducació.

La informació que se n'extreu és de molta utilitat per continuar fent camí en la millora de la convivència i la coeducació als nostres centres educatius.

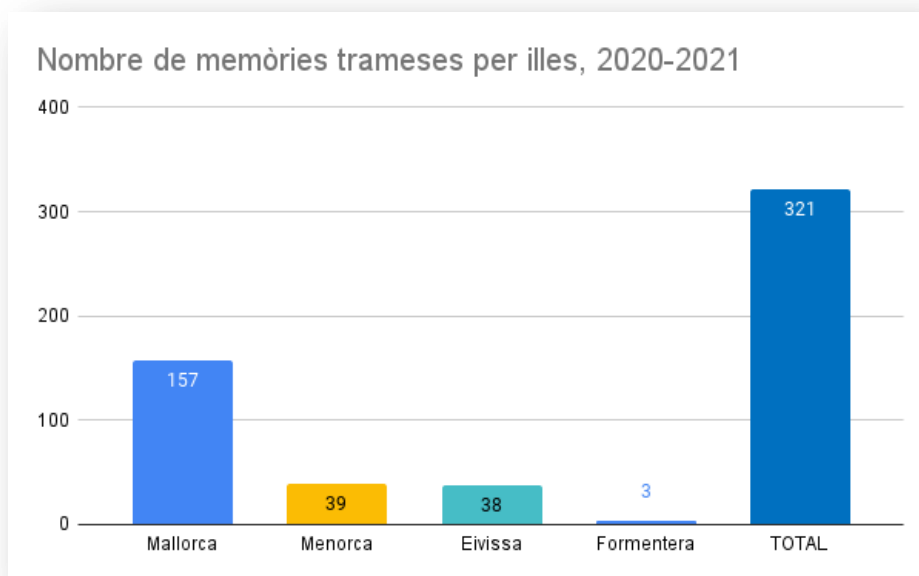
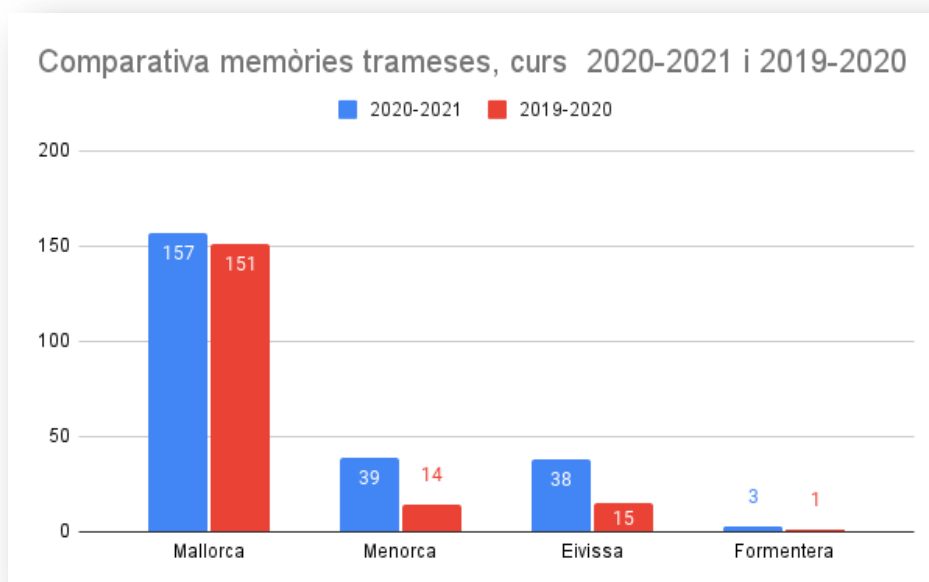
— NOMBRE DE MEMÒRIES TRAMESES PER ILLES

El confinament viscut entre març i juny de 2020 i el posterior inici de la «nova normalitat» va tenir un cert impacte sobre el descens de la tramesa de les memòries de convivència el curs 2019-2020. El curs 2020-2021 la van contestar **321 centres, 56 més que el curs anterior**. Ara bé, a Mallorca hi va haver un descens en el nombre de memòries enviades, mentre que a les illes de Menorca i Eivissa hi va haver un augment.

TAULA 14. Nombre de memòries trameses per illes.

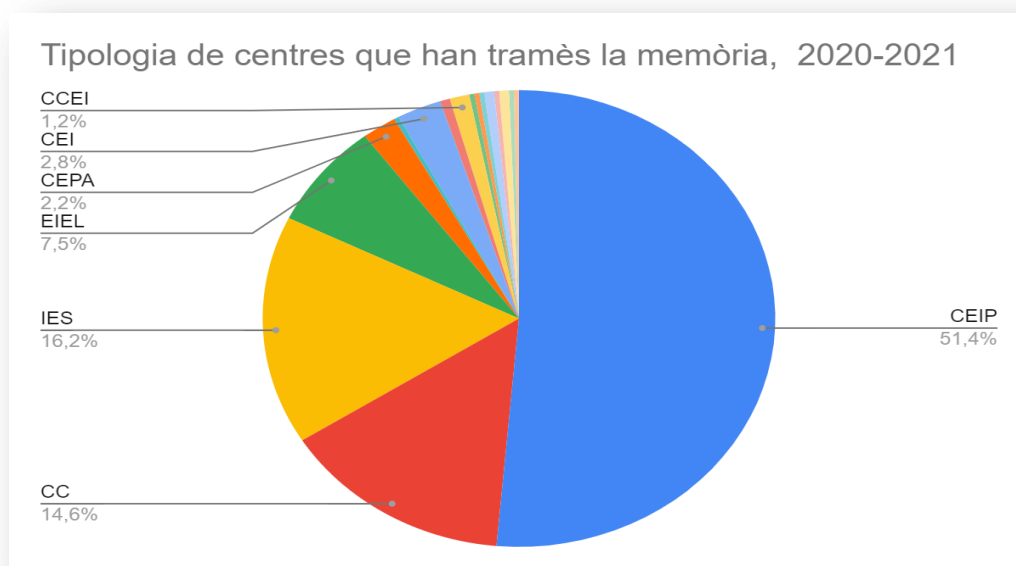
	2020-2021	2019-2020
Mallorca	157 (66,2 %)	199
Menorca	39 (16,5 %)	28
Eivissa	38 (16,0 %)	35
Formentera	3 (1,3 %)	3
TOTAL	321 (100 %)	265

⁴ El Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears, indica que els centres docents han de tenir un pla de convivència i han de trametre la memòria de convivència a l'INSTITUT.

GRÀFIC 14. Nombre de memòries trameses per illes.**GRÀFIC 15.** Comparativa de nombre de memòries trameses per illes.

— TIPOLOGIA DE CENTRES QUE HAN TRAMÈS LA MEMÒRIA

El 51,4 % de memòries trameses corresponen a col·legis d'educació infantil i primària (CEIP), i el 16,2 %, a centres d'educació secundària.

GRÀFIC 16. Tipologia de centres que han tramès la memòria.

Veure la resolució del conseller d'Educació, Universitat i Recerca de 21 de gener de 2021 per la qual es modifica la Resolució del conseller d'Educació i Cultura de 12 de març de 2010 per la qual s'estableixen la denominació i les sigles que han de constar al Registre de centres docents de les Illes Balears

TAULA 15. Tipologia de centres que han tramès la memòria

	2021-2020	2021-2020
CEIP	165	51,40 %
CC	47	14,64 %
IES	52	16,20 %
EIEL	24	7,48 %
CEPA	7	2,18 %
CEE ⁵	1	0,31 %
CEI	9	2,80 %
EI ⁶	2	0,62 %
CCEI	4	1,25 %

⁵ Mater Misericordiae

⁶ Sant Climent (Maó), Paula Torres (Palma)

CEIPIESO	1	0,31 %
CMD ⁷	1	0,31 %
CMM ⁸	1	0,31 %
EA ⁹	2	0,62 %
CIFP ¹⁰	1	0,31 %
CEIPIEEM ¹¹	2	0,62 %
EOI ¹²	1	0,31 %
CP ¹³	1	0,31 %
TOTAL	321	100%

⁷ Conservatori de Maó

⁸ Conservatori de Manacor

⁹ Escola d'Art (Maó i Palma)

¹⁰ Escola Nàutica (Palma)

¹¹ Simó Ballester (Manacor) i Son Serra (Palma)

¹² Escola Oficial d'Idiomes de Palma

¹³ Es Canyar (Manacor)

II. PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA CONVIVÈNCIA

1. Programes preventius generals

L'impacte i els efectes de la pandèmia han fomentat que els centres educatius posin atenció i treballin de forma prioritària la cohesió de grup, la reconstrucció de les relacions socials, l'educació social i emocional, l'escolta i la comunicació, i les pràctiques restauratives, principalment. La pandèmia ha posat en valor les relacions interpersonals en la convivència i en l'aprenentatge. Ara més que mai, els que estimam la nostra feina, l'educació, ens hem hagut de reciclar en l'àmbit de les tecnologies i hem explorat les seves possibilitats amb creativitat per continuar estant connectats amb el cap i amb el cor. S'ha confirmat la importància de la convivència positiva per contribuir a la qualitat de l'educació.

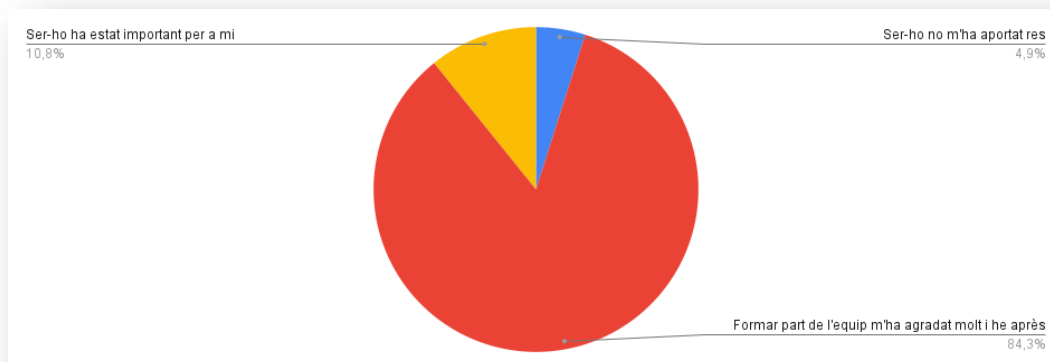
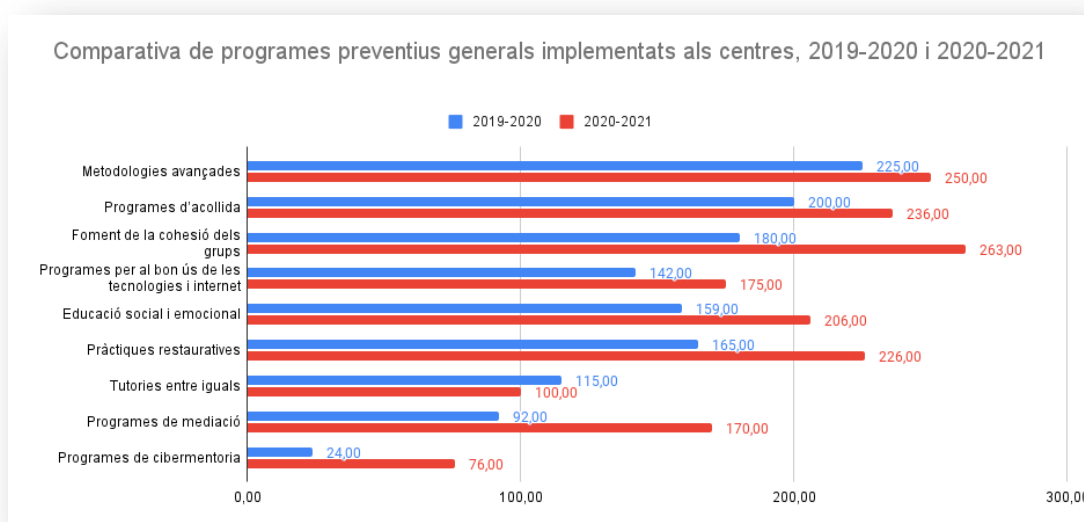
La situació viscuda ha posat en valor totes les pràctiques i programes que tenen en compte les persones, el seu benestar i la seva cura.

També destaca l'increment en els programes de mediació i de cibermentoria del programa «Vida Digital + Segura». Els programes de mediació s'autogestionen des dels mateixos centres, amb el suport i l'assessorament de l'INSTITUT, i el programa de cibermentoria es coordina des d'IBJOVE, de la Conselleria d'Afers Socials i Esports. Els dos programes tenen una part preventiva, i una altra de detecció i intervenció.

El programa de mediació es pot posar en pràctica en totes les etapes educatives, amb l'adaptació corresponent, mentre que la cibermentoria és més adequada per a l'etapa de secundària. Més concretament, la xarxa de cibermentors és un projecte d'educació i tutoria entre iguals que es duu a terme en centres d'educació secundària de les Illes Balears. L'objectiu del projecte és crear una xarxa de joves amb coneixements sobre ciutadania digital que puguin ser una referència per als seus companys. També ofereix una possibilitat d'acció i participació als estudiants que conformen el servei de mediació i promouen el servei d'aprenentatge solidari als centres. Els centres educatius fan la selecció d'estudiants voluntaris de segon i tercer curs d'ESO tenint en compte les seves habilitats de lideratge i el comportament ètic.

Com en totes les activitats, el servei de mediació i el programa de cibermentors també s'ha vist profundament afectat per la situació COVID-19. Malgrat això, les dades reflecteixen que ni la impossibilitat de fer les trobades de mediadors o de cibermentors de forma presencial ni les mesures organitzatives de semipresencialitat no han fet perillar la implantació d'aquests programes.

Segons l'informe de «Vida Digital + Segura» corresponent al curs 2020-2021, una gran part de l'alumnat que ha participat en el programa el valoren positivament.

GRÀFIC 17. Ser cibermentor o cibermentora, (102 respostes). Dades de l'informe d'IBJove 2020-2021**GRÀFIC 18.** Comparativa de programes preventius generals implementats als centres**TAULA 16.** Comparativa de programes preventius generals realitzats als centres educatius, curs 2019-2020 i 2020-2021

	2020-2021	2019-2020
Metodologies avançades	250 (77,88 %)	225 (84,90 %)
Programes d'acollida	236 (73,52 %)	200 (75,47 %)
Foment de la cohesió dels grups	263 (81,93 %)	180 (60,79 %)
Programes per al bon ús de les tecnologies i internet	175 (54,53 %)	142 (53,58 %)
Educació social i emocional	206 (64,17 %)	159 (60 %)
Pràctiques restauratives	226 (70,40 %)	165 (62,26 %)
Tutories entre iguals	100 (31,15 %)	115 (43,39 %)
Programes de mediació	170 (52,96 %)	92 (34,71 %)
Programes de cibermentoria	76 (23,68 %)	24 (9,05 %)

2. Programes preventius específics

Els programes amb una certa trajectòria, és a dir, que es fan des de fa anys, com el de «Prevenició, detecció i intervenció de l'assetjament i del ciberassetjament» i el de «Prevenició d'addiccions, alcohol i drogues», han disminuït lleugerament, atès que ja hi ha molts docents sensibilitzats en aquests temes.

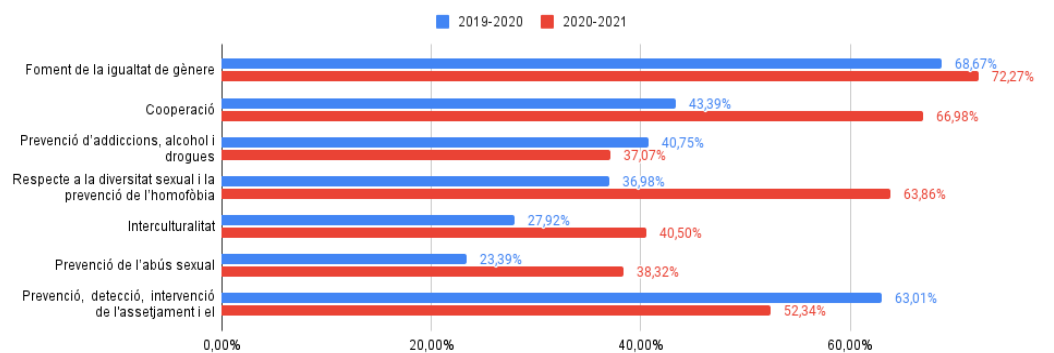
En canvi, han augmentat els programes preventius específics, com «Foment de la igualtat de gènere», i els de detecció de situacions d'especial complexitat, vulnerabilitat i violències, com «Respecte a la diversitat sexual i prevenició de l'homofòbia», «Interculturalitat», «Prevenició de l'abús sexual» o «Cooperació». Tots aquests programes han d'estar molt més presents als centres educatius, ja que són una eina per prevenir, reconèixer i reaccionar davant qualsevol tipus de violència, desprotecció i discriminació, i per tant, contribueixen a garantir els drets de tots l'alumnat.

TAULA 17. Comparativa de programes preventius específics realitzats als centres educatius, curs 2019-2020 i 2020-2021.

	2020-2021	2019-2020
Foment de la igualtat de gènere	72,27 %	68,67 %
Cooperació	66,98 %	43,39 %
Prevenició d'addiccions, alcohol i drogues	37,07 %	40,75 %
Respecte a la diversitat sexual i prevenició de l'homofòbia	63,86 %	36,98 %
Interculturalitat	40,50 %	27,92 %
Prevenició de l'abús sexual	38,32 %	23,39 %
Prevenició, detecció, intervenció de l'assetjament i el ciberassetjament	52,34 %	63,01 %

GRÀFIC 19. Comparativa de programes preventius específics realitzats als centres educatius, curs 2019-2020 i 2020-2021

Comparativa de programes preventius específics, 2019-2020 i 2020-2021

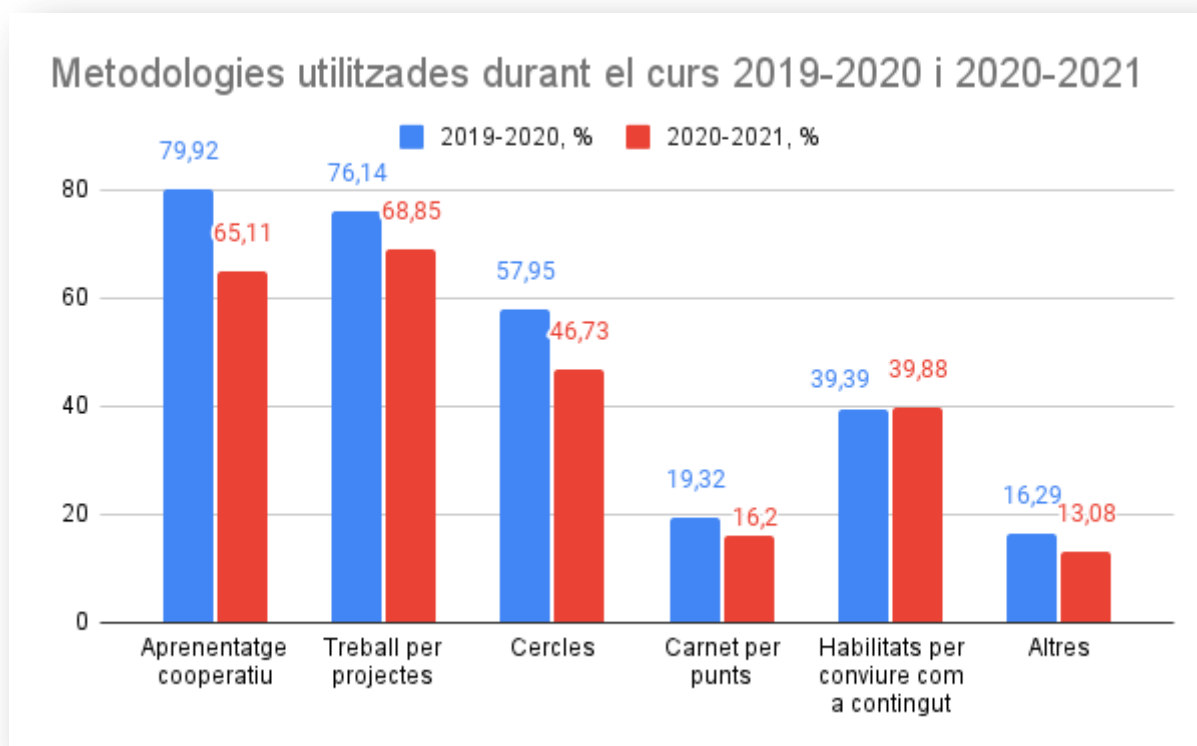

III. PARTICIPACIÓ, ORGANITZACIÓ I METODOLOGIES

1. Metodologies d'aprenentatge

En general, ha baixat l'ús de metodologies específiques, com l'aprenentatge cooperatiu, el treball per projectes o el carnet per punts. En canvi, l'ensenyament d'habilitats per conviure com a contingut ha pujat lleugerament. És el cas de l'educació socioemocional o l'educació en valors.

GRÀFIC 20. Comparativa de metodologies utilitzades durant el curs 2019-2020.

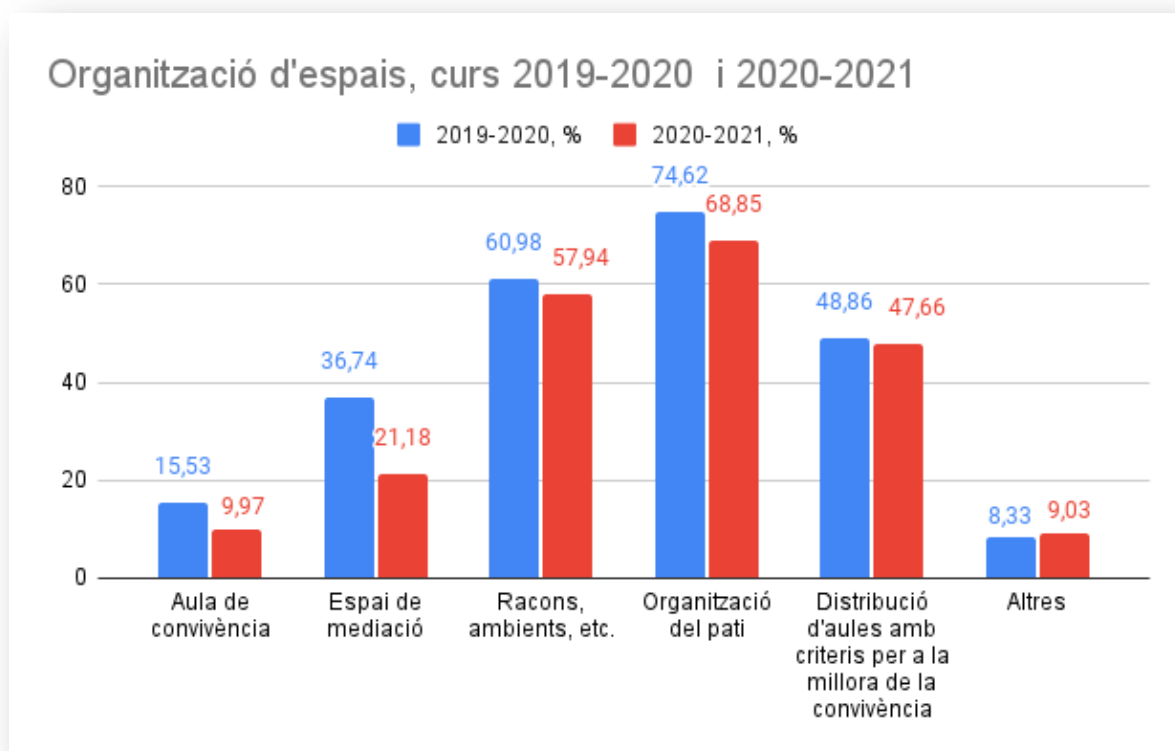
TAULA 18. Comparativa de metodologies utilitzades durant el curs 2019-2020.

Metodologies	2020-2021	2019-2020
Aprenentatge cooperatiu	65,11 %	79,92 %
Treball per projectes	68,85 %	76,14 %
Cercles	46,73 %	57,95 %
Carnet per punts	16,2 %	19,32 %
Ensenyar habilitats per conviure com a contingut	39,88 %	39,39 %
Altres	13,08 %	16,29 %

2. Organització d'espais per millorar la convivència

El curs 2020-2021 es van destinar menys espais a millorar la convivència, possiblement perquè es va reduir el nombre de conflictes com a resultat de les mesures de distanciament i de la reducció de les ràtios, les quals van afavorir una millor convivència.

GRÀFIC 21. Comparativa d'organització d'espais als centres educatius durant el curs 2019-2020 i 2020-2021

TAULA 19. Comparativa d'organització d'espais als centres educatius durant el curs 2019-2020 i 2020-2021.

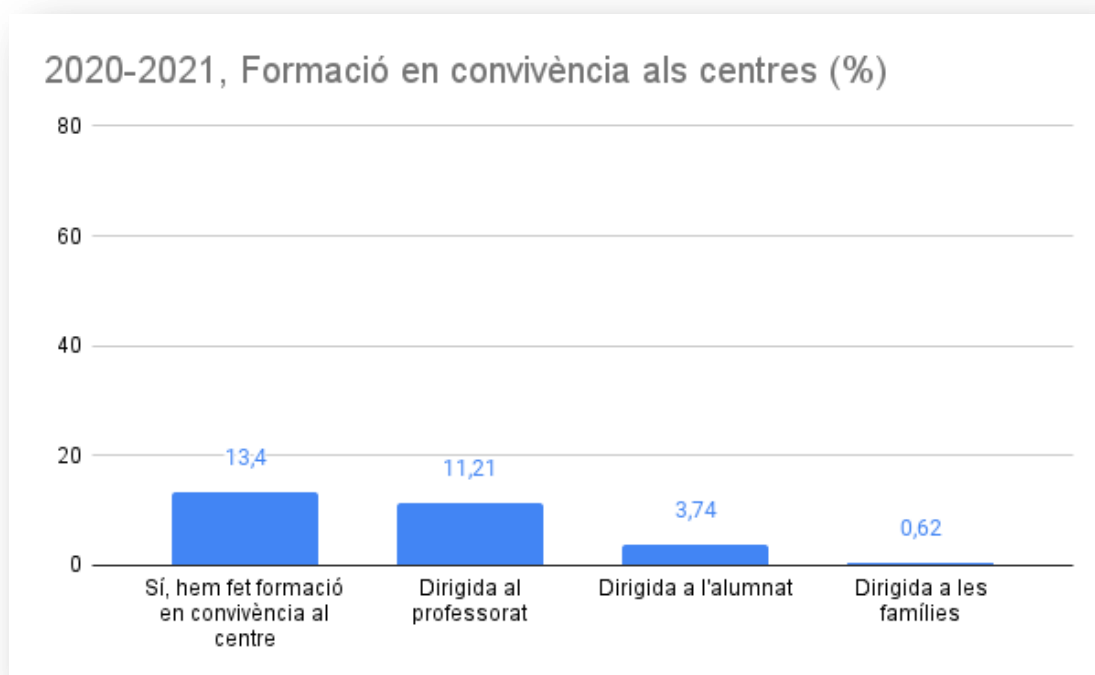
Organització d'espais	2020-2021	2019-2020
Aula de convivència	9,97 %	15,53 %
Espai de mediació	21,18 %	36,74 %
Racons, ambients, etc.	57,94 %	60,98 %
Organització del pati	68,85 %	74,62 %
Distribució d'aules amb criteris per a la millora de la convivència	47,66 %	48,86 %
Altres	9,03 %	8,33 %

3. Formacions en convivència fetes als centres

Pocs centres han duit a terme formacions per treballar el tema de la convivència (un 13,4 %). D'aquestes formacions, la gran majoria s'han fet amb el professorat, un 11,21 %, mentre que només un 3,74 % han estat amb l'alumnat. Alguns dels motius que poden justificar aquestes dades són la crisi sanitària, la incertesa del moment i la creença que aquest tipus de formacions s'han de fer de manera presencial.

Volem destacar la necessitat imperiosa de potenciar les famílies i treballar-hi conjuntament. Aquest curs, només un 0,62 % de les formacions hi anaven adreçades a elles.

GRÀFIC 22. Formació en convivència realitzada als centres.

TAULA 20. Formació en convivència realitzada als centres.

Formació en convivència als centres 2020-2021	%
Centres en què s'han duit a terme formacions en convivència el curs 2020-2021	13,4
Dirigida al professorat	11,21
Dirigida a l'alumnat	3,74
Dirigida a les famílies	0,62

4. Formacions en coeducació fetes al centre

Com s'explica en l'annex 1, el Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 és el motor d'una transformació als nostres centres educatius. Esperam que tenguí el seu impacte en les famílies i en l'entorn, és a dir, en la societat en general.

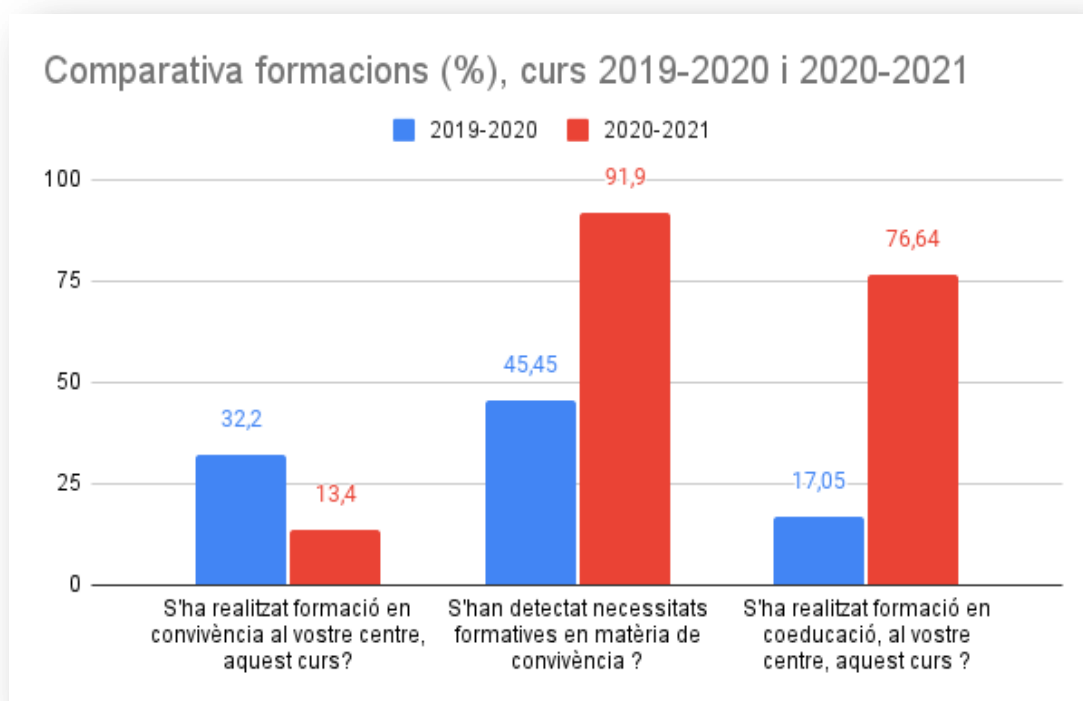
Gràcies a les subvencions rebudes del Pacte d'Estat a través de l'IBDONA, hi ha una gran oferta de cursos en matèria de coeducació. Així, 246 centres, un 76,64 % dels centres educatius que han tramès la memòria han fet formacions relacionades amb la temàtica.

5. Formació i necessitats detectades

El curs 2020-2021 la formació en coeducació va augmentar notòriament, un 59,59 %, gràcies a la gran oferta de cursos de diferents organismes (UIB, ajuntaments, COPIB, etc.). De fet, s'està fent una gran inversió en matèria de coeducació gràcies a les subvencions del Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere i a través de l'IBDONA.

El professorat ha estat molt sensible en la matèria i ha vist la necessitat de formar-se per poder implementar el Pla de Coeducació al seu centre i ser un bon model per a l'alumnat. Això ha afectat la formació explícita en convivència als centres, la qual ha disminuït notablement. Els centres en són conscients i, de fet, expressen que aquesta és una de les seves necessitats formatives.

GRÀFIC 23. Comparativa (%) sobre formacions en convivència i coeducació

TAULA 21. Comparativa sobre formacions en convivència i coeducació

	2020-2021	2019-2020
Centres on s'ha realitzat formació en convivència aquest curs	13,4 %	32,2 %
Centres on s'han detectat necessitats formatives en matèria de convivència per al curs següent	91,9 %	45,45 %
Centres on s'ha realitzat formació en coeducació aquest curs	76,64 %	17,05 %

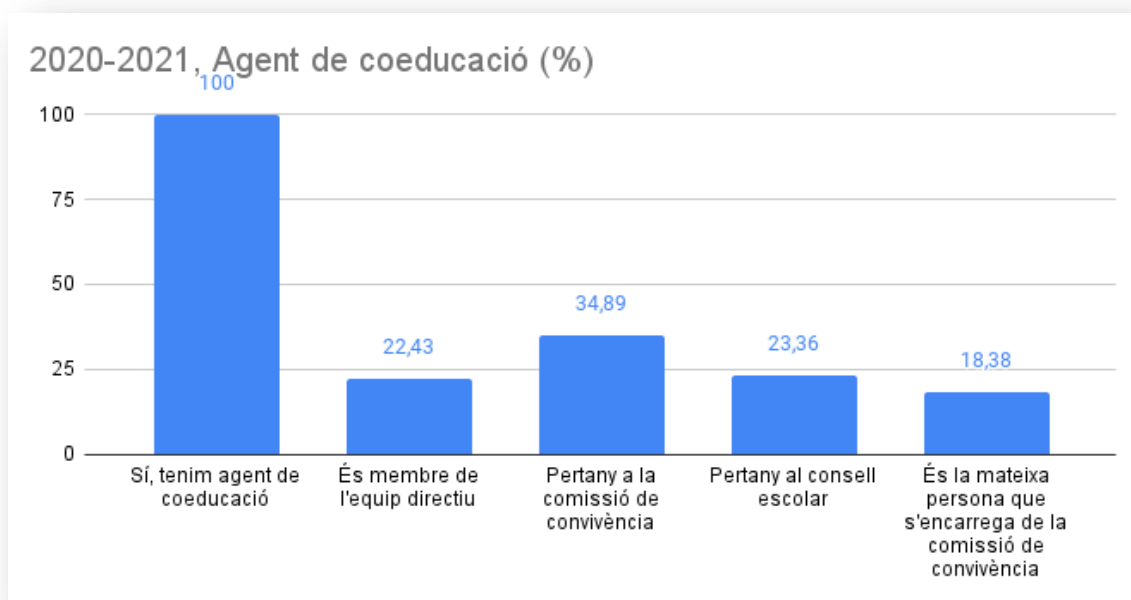
IV. COEDUCACIÓ

1. Agents de coeducació

Pràcticament tots els centres educatius compten amb un agent de coeducació, que, juntament amb la comissió de coeducació, dinamitza totes les accions que es detallen en el gràfic 25. És una dada a ressaltar que gairebé s'ha duplicat el nombre d'agents de coeducació respecte el curs anterior, atès que s'ha passat de 177 a 321 agents de coeducació. Tots els centres que han entregat la memòria afirmen tenir la figura d'agent de coeducació.

Segons l'organització del centre, aquesta persona pot ser un membre de l'equip directiu (un 22,45 % dels casos), un membre de la comissió de convivència (un 34,89 % dels casos) o el coordinador de convivència (un 18,38 %).

GRÀFIC 24. Perfil de l'agent de coeducació curs 2020-2021.

TAULA 22. Perfil de l'agent de coeducació curs 2020-2021.

Agent de coeducació, 2020-2021	%
Centres en què hi ha un agent de coeducació	100
És membre de l'equip directiu	22,43
Pertany a la comissió de convivència	34,89
Pertany al consell escolar	23,36
És la mateixa persona que s'encarrega de la comissió de convivència	18,38

La feina feta als centres educatius en matèria de coeducació queda representada en el gràfic 26. Cal destacar el gran nombre d'accions dedicades a la visibilització de les dones, l'organització d'actes commemoratius i la sensibilització mitjançant campanyes i tallers amb l'alumnat.

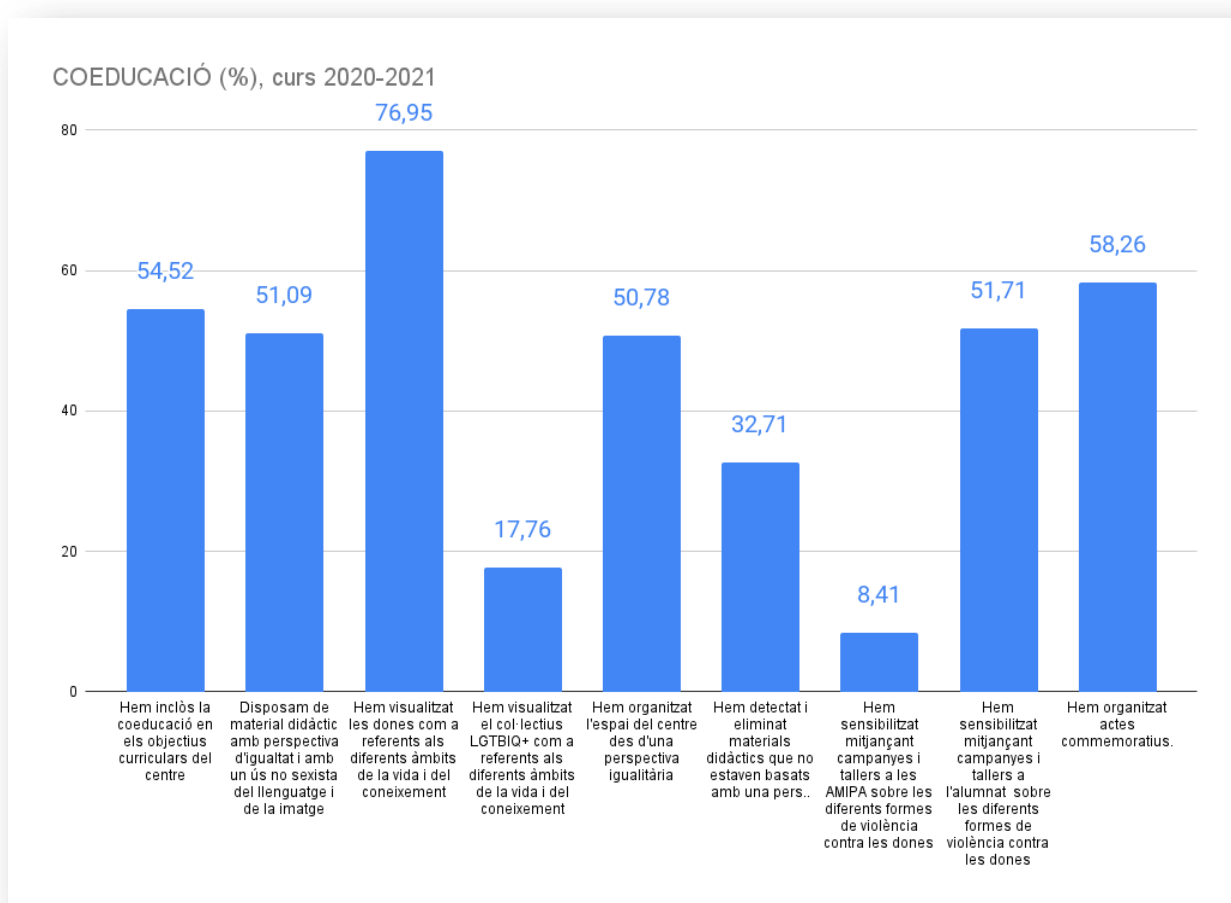
S'ha fet un esforç per incorporar els principis de la coeducació en els projectes educatius dels centres i en la programació general dels centres (currículums, materials didàctics). Un dels objectius generals del Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 és la incorporació de la perspectiva de gènere a l'educació a través del

desenvolupament del currículum des de la perspectiva de gènere i la seva incorporació com a element estratègic en tots els documents de planificació.

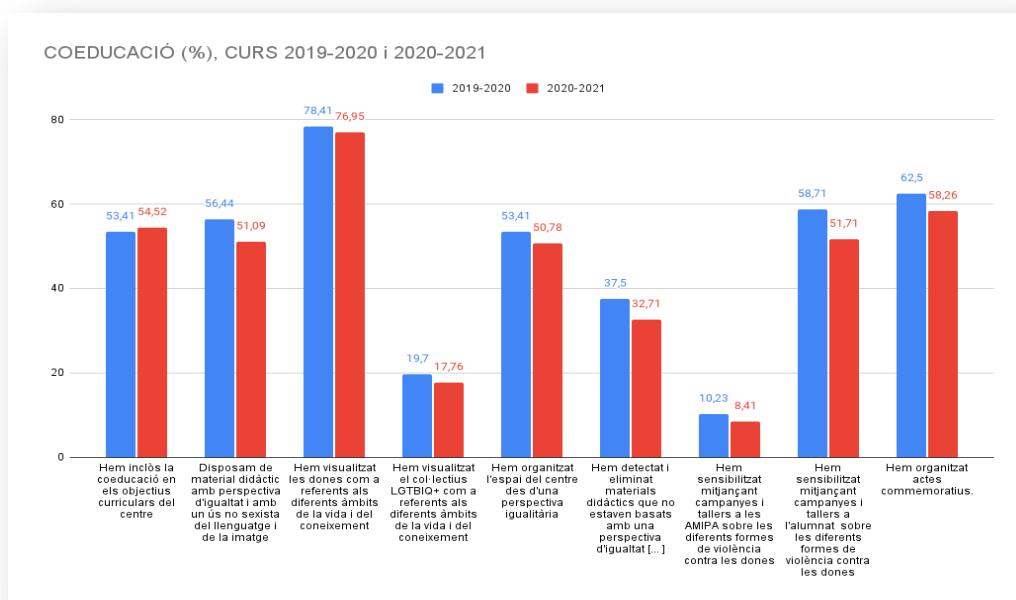
Un aspecte a impulsar és la visibilització del col·lectiu LGTBI+, així com el treball amb les famílies en matèria de coeducació.

Tal com mostra el gràfic 27, el curs 2020-2021 hi va haver un lleuger descens en gairebé totes les accions orientades a impulsar la coeducació. Ara bé, convé tenir en compte que, atesa la situació viscuda durant el curs, es tracta d'uns bons resultats, per la qual cosa cal felicitar els centres. Tot i això, encara queda camí a fer.

GRÀFIC 25. Tasques de coeducació: percentatge de centres que han fet cada una d'aquestes accions durant el curs 2020-2021.

GRÀFIC 26. Comparativa de les tasques de coeducació: percentatge de centres que han fet cada una d'aquestes accions durant el curs 2019-2020 i 2020-2021.

TAULA 23. Comparativa de les feines de coeducació.

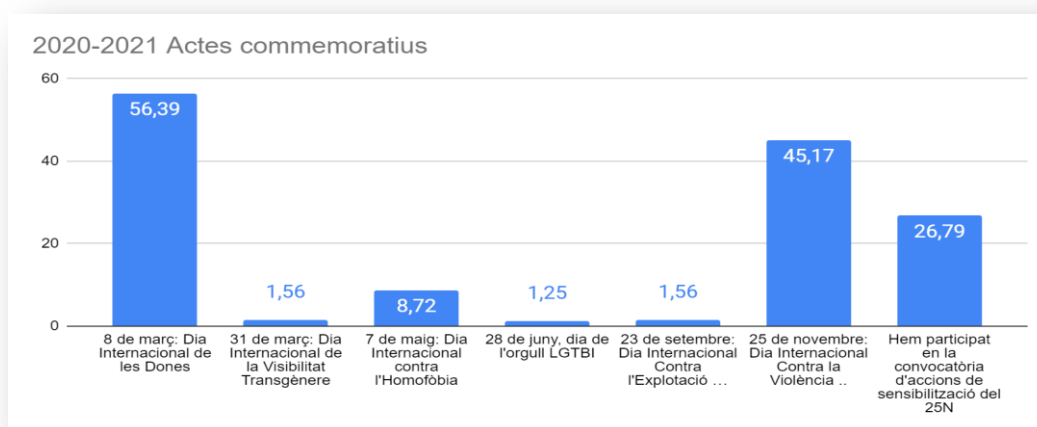
	2020-2021 %	2019-2020 %
Al centre, hem inclòs la coeducació en els objectius curriculars.	54,52	53,41
Disposam de material didàctic amb perspectiva d'igualtat i amb un ús no sexista del llenguatge i de la imatge	51,09	56,44
Hem visualitzat les dones com a referents als diferents àmbits de la vida i del coneixement	76,95	78,41
Hem visualitzat el col·lectiu LGTBIQ+ com a referents als diferents àmbits de la vida i del coneixement	17,76	19,7
Hem organitzat l'espai del centre des d'una perspectiva igualitària.	50,78	53,41
Hem detectat i eliminat materials didàctics que no estaven basats amb una perspectiva d'igualtat [...]	32,71	37,5
Hem sensibilitzat mitjançant campanyes i tallers a les AMIPA sobre les diferents formes de violència contra les dones	8,41	10,23
Hem sensibilitzat mitjançant campanyes i tallers a l'alumnat sobre les diferents formes de violència contra les dones	51,71	58,71
Hem organitzat actes commemoratius.	58,26	62,5

2. Actes commemoratius

Els actes commemoratius més celebrats als centres educatius són els que reben subvenció del Pacte d'Estat a través d'IBDONA i que està gestionat per l'INSTITUT. Més d'un 26 % dels centres que han entregat la memòria han participat a la convocatòria de sensibilització del 25-N i del 8-M.

Així doncs, l'acte commemoratiu més celebrat és el dia Internacional de les Dones: **més del 56 % dels centres educatius han celebrat el 8 de març**. Pel que fa al 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència de Gènere, l'han celebrat més del 45 % dels centres. No tots ells ho han celebrat amb subvenció del Pacte d'Estat.

GRÀFIC 27. Actes commemoratius (%) curs 2020-2021.

TAULA 24. Comparativa actes commemoratius curs 2019-2020 i 2020-2021 (%).

Actes commemoratius	2019-2020 %	2020-2021 %
8 de març: Dia Internacional de les Dones	56,39	59,47
31 de març: Dia Internacional de la Visibilitat Transgènere	1,56	1,14
17 de maig: Dia Internacional contra l'Homofòbia	8,72	1,52
28 de juny, Dia de l'Orgull LGTBI	1,25	
23 de setembre: Dia Internacional Contra l'Explotació Sexual	1,56	1,89
25 de novembre: Dia Internacional Contra la Violència de Gènere	45,17	51,52

GRÀFIC 28. Comparativa actes commemoratius (%), curs 2019-2020 i 2020-2021.

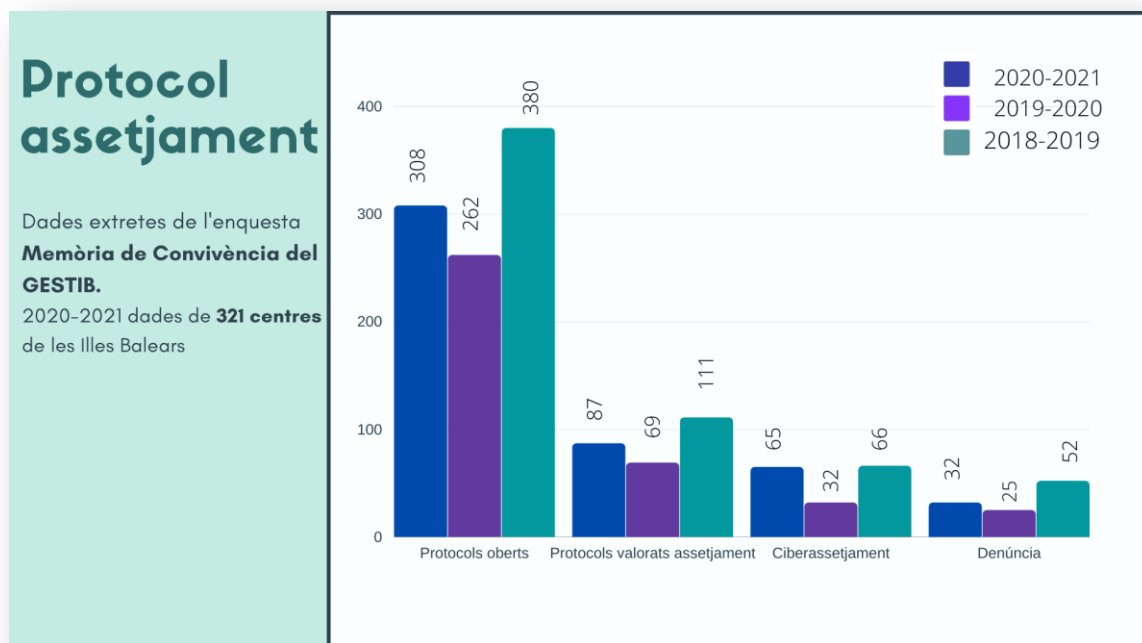
V. ASSETJAMENT ENTRE IGUALS

Durant el curs 2020-2021, **es van obrir 308 protocols, dels quals 87 va ser valorats com a assetjament**. Durant el curs 2019-2020, s'havien obert 262 protocols, dels quals 69 s'havien valorat com a assetjament. Malgrat que els assetjaments van augmentar, les dades són bastant inferiors a les del curs 2018-2019 (380 protocols oberts i 111 casos valorats com a assetjament). Per tant, hi va haver un descens notable si es compara amb un any pre pandèmia.

Aquestes dades indiquen que amb la notificació i **l'activació del protocol més d'un 70 % dels casos es resolen positivament**.

En conclusió, volem destacar que, segons les nostres dades, el curs 2020-2021 hi va haver un increment de l'assetjament escolar respecte el curs anterior, l'any del confinament, però les xifres són millors que les de dos cursos anteriors, el curs escolar 2018-2019.

GRÀFIC 29. Comparativa de dades sobre l'assetjament escolar. Nombre de casos durant curs 2018-2019, 2019-2020 i 2020-2021.

TAULA 25. Comparativa dades sobre l'assetjament escolar. Nombre de casos durant curs 2018-2019, 2019-2020 i 2020-2021.

	2020-2021	2019-2020	2018-2019
Protocols oberts	308	262	380
Protocols confirmats	87	69	111
Ciberassetjament	65	32	66
Denúncia	32	25	52

MOTIVACIONS

El curs 2021-2021 van augmentar un 5 % respecte el curs anterior les agressions cap a l'alumnat amb necessitats educatives de suport educatiu (NESE). Aquestes agressions representen el 60,92 % dels protocols valorats com a assetjament. Les agressions motivades en l'orientació sexual (**assetjament homòfob**), per la seva banda, **van augmentar un 13 %**.

TAULA 26. Comparativa motiu de l'assetjament (%)

	2021-2020 (1)	2021-2020 (2)
Total	87 (1)	308 (2)
NESE	53 (60,92 %)	17,21 %
Gènere / V.masclista	16 (15,38 %)	5,19 %
Cultural/Religió	12 (13,79 %)	3,90 %
Diversitat sexual i/o gènere	13 (14,94 %)	4,22 %
Aspecte físic	25 (28,74 %)	8,12 %

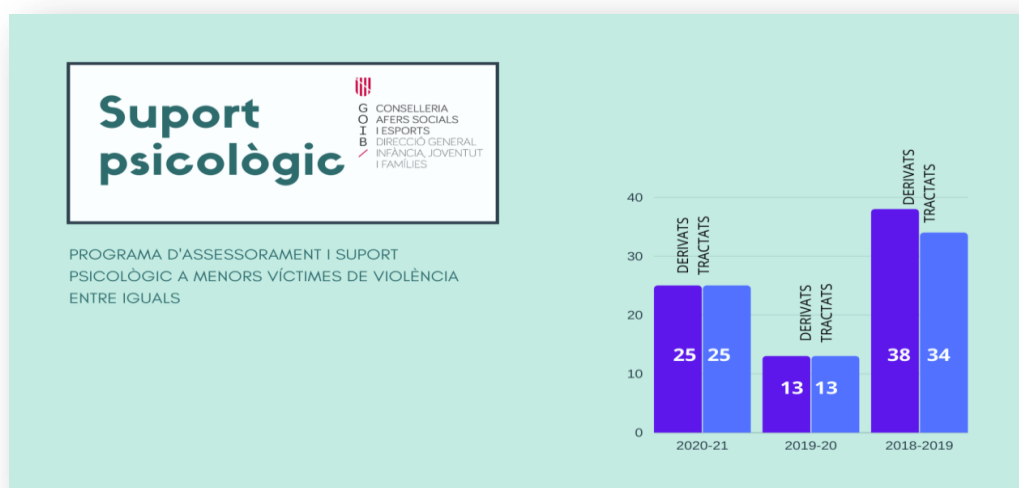
(1) Calculat sobre protocols valorats com a assetjament

(2) Calculat sobre protocols iniciats

CASOS DERIVATS AL SERVEI DE SUPORT PSICOLÒGIC DE LA CONSELLERIA D'AFERS SOCIALS I ESPORTS

Aquest servei es pot utilitzar sempre que s'inicia un protocol d'assetjament, sigui una sospita o un cas confirmat. Dels 308 protocols iniciats, se n'hi van derivar 25, **un 8,11 %**. Pensam que és un servei especialitzat molt útil per dissenyar intervencions amb l'alumnat. Consta de deu sessions enfocades a millorar l'autoestima de l'alumne i a treballar la resiliència, la competència social i emocional, etc., segons els casos. És un servei infrautilitzat.

GRÀFIC 30. Comparativa Suport Psicològic

TAULA 27. Comparativa Suport Psicològic

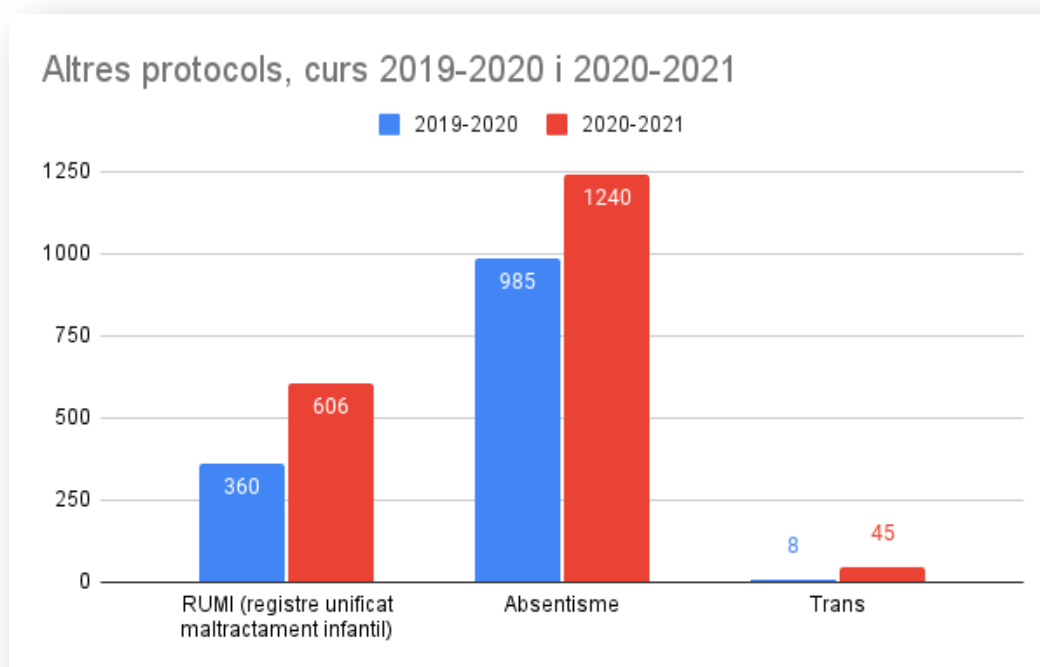
	2020-2021	2019-2020	2018-2019
Derivats/tractats	25/25	13/13	38/34

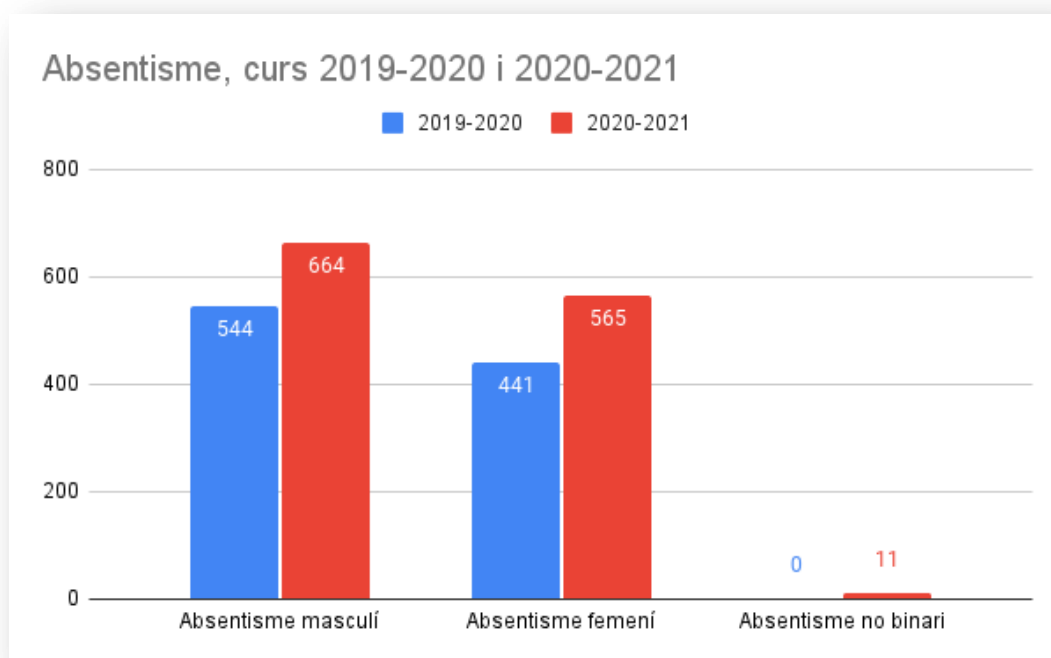
VI. ALTRES PROTOCOLS OBERTS

La situació que va desplegar la COVID-19, atur en la població adulta, problemes econòmics de diversos tipus, precarització de l'habitatge, por al contagi etc. Han suposat més factors de risc i estrès vers la violència contra infants i adolescents a casa. Davant aquestes evidències o sospites els centres educatius han activat i notificat 606 RUMIs, 246 més que el curs anterior. Això ens ha de portar a reflexionar sobre el volum de nins i nines que viuen a les seves cases amb serioses dificultats i com això pot afectar el seu desenvolupament.

També hi ha hagut un increment notable en l'absentisme. No tot l'alumnat ha reprès els estudis quan la situació s'ha normalitzat. Per prevenir l'absentisme i l'abandonament s'han de reforçar els plans d'acció tutorial, accions individuals d'acompanyament i escolta, així com treballar l'educació emocional i la convivència positiva. La feina en xarxa amb intervencions socioeducatives són necessàries en aquestes situacions.

GRÀFIC 31. Altres protocols oberts.

GRÀFIC 32. Protocol absentisme.**TAULA 28.** Altres protocols oberts.

	2020-2021	2019-2020
RUMI	606	360
ABSENTISME	1220	985
Absentisme masculí	644	544
Absentisme femení	565	441
Absentisme no binari	11	0
Trans*	45	8

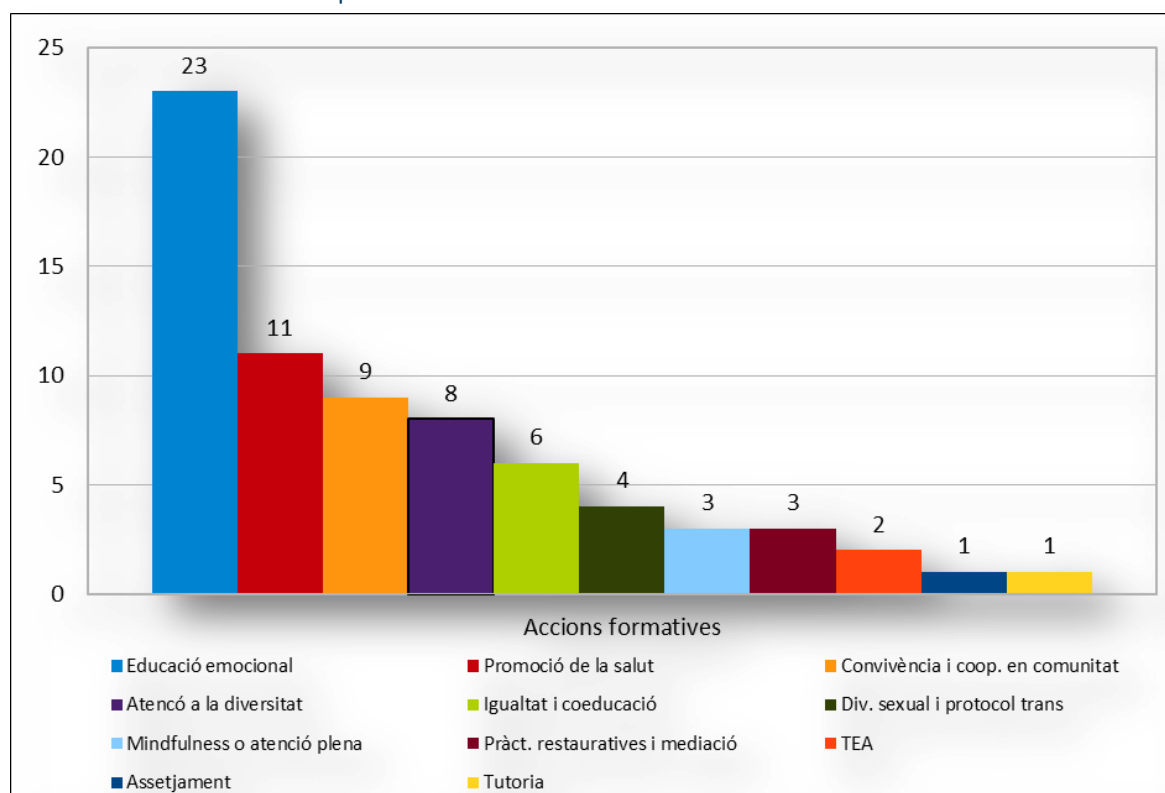
ANNEX 3

DADES SOBRE FORMACIONS DEL PROFESSORAT

Formacions en convivència, coeducació i inclusió

La Conselleria d'Educació i Formació Professional ha duit a terme 71 accions formatives a través del Servei de Normalització Lingüística i Formació, de les línies 2, 4 i 8 del Pla Quadriennal de Formació Permanent del Professorat 2020-2024. La línia 2 fa referència a la convivència i al benestar físic i emocional; la línia 4 fa referència a la coeducació, i la línia 8, a la comunitat educativa d'aprenentatge.

GRÀFIC 34. Accions formatives per temàtica

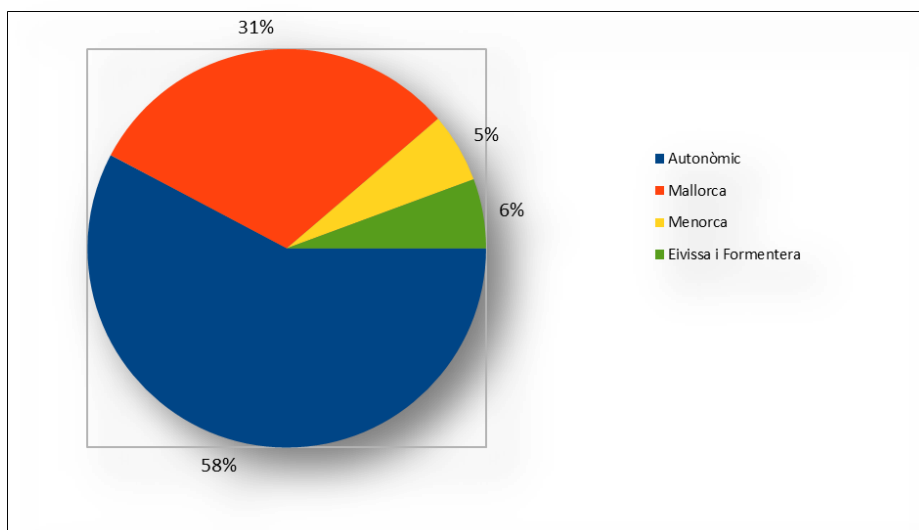

D'aquestes 71 formacions, 23 són d'educació emocional (32,39 %), 11 estan relacionades amb la promoció de la salut (15,49 %), 9 són sobre convivència i cooperació en comunitat (12,68 %), 6 sobre igualtat i coeducació (8,45 %), 4 sobre diversitat sexual i protocol trans (5,6 %), i 1 sobre assetjament i ciberassetjament escolar (1,41 %).

Nombre d'accions formatives per temàtica:

- 23 sobre educació emocional
- 11 sobre promoció de la salut
- 9 sobre convivència i cooperació en comunitat
- 8 sobre atenció a la diversitat
- 6 sobre igualtat i coeducació
- 4 sobre diversitat sexual i protocol trans
- 3 sobre *mindfulness* o atenció plena
- 3 sobre pràctiques restauratives i mediació
- 2 sobre TEA
- 1 sobre assetjament i ciberassetjament
- 1 sobre tutoria

GRÀFIC 35. Accions formatives per territori

De les 71 accions formatives, 41 s'han fet per àmbit autonòmic (57,75 %), 22 a Mallorca (30,99 %), 4 a Menorca (5,63 %) i 4 a Eivissa i Formentera (5,63 %).

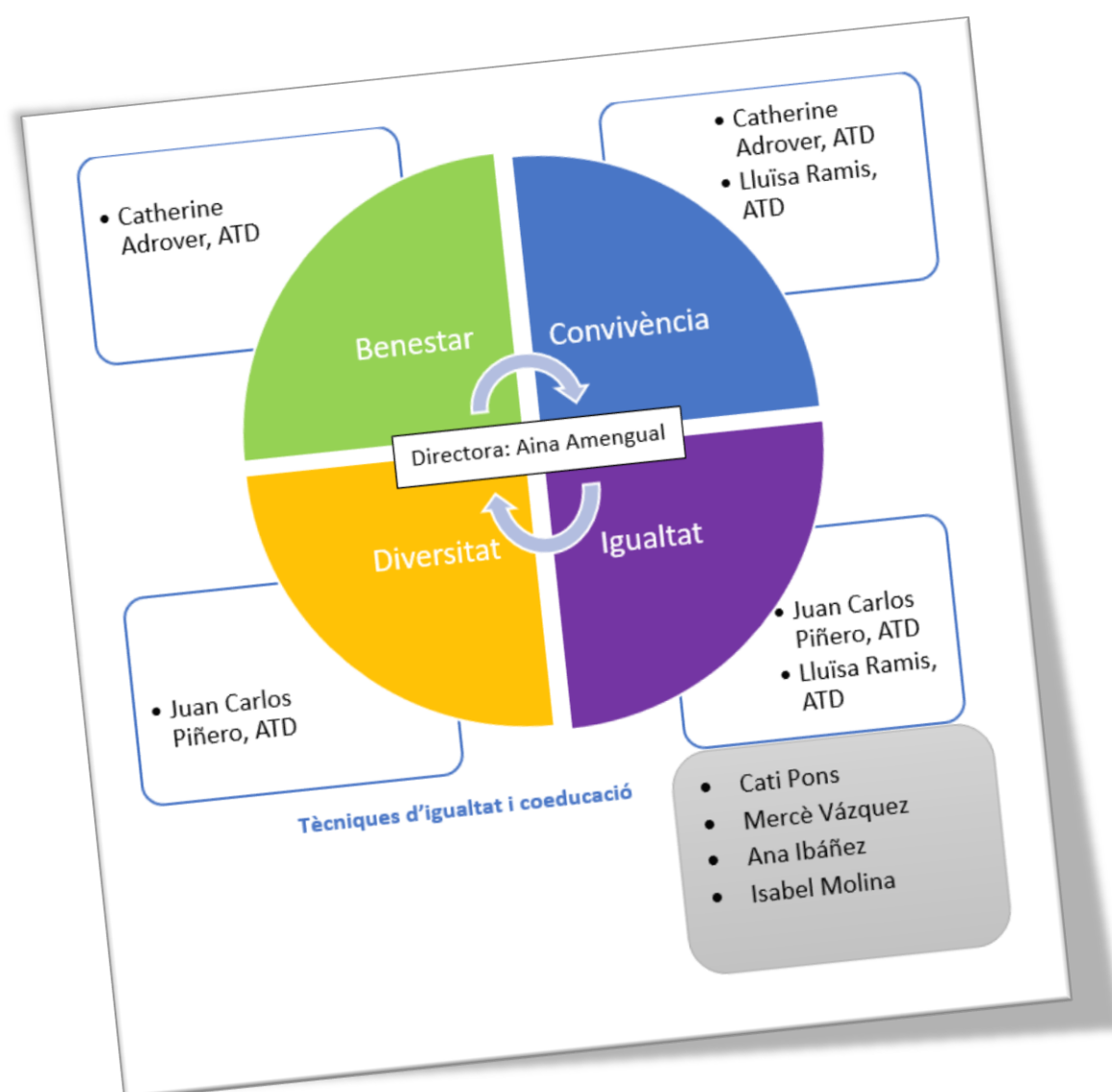
Pel que fa al professorat que ha participat en les diferents formacions, s'hi van inscriure un total de 8.098 persones per a 4.547 places (la qual cosa representa un 56,15 % més de persones que de places). El total de persones admesos a les formacions va ser de 4.132 persones, de les quals només van aconseguir els certificats dels cursos 3.104 (75,12 %).

ANNEX 4

PLA DE FEINA DE L'INSTITUT PER AL CURS 2021-2022

En el moment de presentar aquesta memòria, febrer de 2022 l'equip de l'INSTITUT i els seus eixos de treball són els que es mostren a continuació.

IMATGE 15. Àmbits de feina i equip.

IMATGE 16. *Persones que integren l'equip de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar. Curs 2021-2022*

I. OBJECTIUS I PROGRAMES D'ACTUACIÓ DE L'INSTITUT

Els objectius per al curs 2021-2022 són els següents:

1. **Assessorar les demandes** dels diferents membres de la comunitat educativa relacionades amb el desenvolupament del Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears, així com altres demandes lligades al benestar i a les necessitats diverses de la comunitat educativa. Tot això, des d'una mirada restaurativa, seguint els principis democràtics d'igualtat (entre homes i dones), equitat, inclusió i participació, per contribuir al desenvolupament de les competències bàsiques.
2. **Difondre i implementar el Pla de Coeducació** (accions), en els àmbits de la igualtat entres dones i homes; la prevenció de les violències masclistes; l'educació sexual integral (afectivosexual), i la diversitat sexual, familiar i de gènere.
 - a) Reconèixer els alumnes que impulsen la coeducació als centres.
 - b) Redactar i difondre orientacions per al disseny i el desenvolupament del pla d'igualtat del centre.
 - c) Elaborar, aprovar i implementar els plans d'igualtat a tots els centres educatius no universitaris de titularitat pública.
 - d) Oferir formació obligatòria específica per al personal docent que ha d'exercir la funció d'agent de coeducació.

- e) Oferir formació als responsables d'impulsar i fer el seguiment de les mesures educatives que fomentin la igualtat real entre dones i homes als consells escolars.
 - f) Oferir formació als membres dels serveis d'orientació sobre el programa «Amb tots els sentits».
 - g) Expressar un reconeixement als centres que impulsen la igualtat mitjançant l'atorgament del segell de «Centre coeducatiu» (dins la xarxa de centres coeducatius) o un altre tipus de distinció.
 - h) Difondre a través d'internet materials i guies específiques sobre l'ús del llenguatge oral, escrit i visual no sexista.
 - i) Elaborar, publicar i difondre, en coordinació amb altres administracions i organismes, orientacions i recursos didàctics per sensibilitzar l'alumnat sobre l'ús segur d'internet i dels dispositius mòbils per evitar el ciberassetjament i les diferents formes de violències masclistes a través d'aquestes dispositius.
 - j) Implementar el programa d'educació afectivosexual «Amb tots els sentits» a l'educació secundària obligatòria.
 - k) Difondre el programa d'educació afectivosexual «Amb tots els sentits» a l'educació infantil i fer-ne formacions.
 - l) Difondre i aplicar el Protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament LGTBI-fòbic als centres educatius de les Illes Balears.
3. **Finalitzar la revisió del Decret 121/2010**, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.
- a) Incorporar la coeducació a través de la revisió del Decret 121/2010.
 - b) Revisar els plans de convivència dels centres educatius tenint en compte mètodes no violents de resolució de conflictes, i models de convivència basats en la diversitat i el respecte a la igualtat de drets i oportunitat de dones i homes.
 - c) Crear una xarxa de centres educatius que promoguin la cultura de pau, la mediació, les pràctiques restauratives i la igualtat, oferint formació, acompanyament i assessorament.
4. **Sensibilitzar i prevenir les violències masclistes** als centres educatius (projecte d'inversió «Assessoria tècnica per a la implementació del Pla de Coeducació i prevenció de les violències masclistes als centres educatius de les Illes Balears»).
- a) Elaborar i difondre als centres educatius propostes curriculars per treballar la coeducació en dates significatives, com el 25 de novembre, el 8 de març, el 17 de maig, el 28 de juny, etc.
 - b) Dur a terme accions de sensibilització i prevenció específiques per etapes educatives adreçades a la comunitat escolar, especialment a l'alumnat.
 - c) Elaborar una guia per reconèixer estereotips i biaixos sexistes en els materials didàctics i bibliogràfics i aportar orientacions per a l'elaboració de recursos coeducatius.

- d) Redactar un protocol de prevenció, detecció i intervenció de la violència masclista als centres educatius de les Illes Balears.
- 5. **Continuar amb la coordinació amb el Departament d'Inspecció Educativa i els equips directius** per garantir que tots els centres educatius disposin de plans de convivència i de plans d'igualtat, que els coordinadors de convivència i de coeducació emplenin la memòria de convivència i que es redueixi el nombre d'expulsions dins els centres educatius.
- 6. **Continuar amb la coordinació i col·laboració amb altres conselleries, serveis, institucions**, etc., per garantir els drets de la infància i l'adolescència en l'àmbit educatiu (Conselleria de Salut i Consum, IBDONA, consells insulars, OBIA, FAPA, policies tutors, Observatori del Suïcidi, Conselleria d'Afers Socials i Esports, UIB, Fundació ANAR, Ajuntament de Palma, Ajuntament de Manacor, etc.).
 - a) **Difondre, assessorar i rebre les notificacions sobre els protocols de suïcidi** activats als centres educatius per derivar a l'Observatori del Suïcidi.
 - b) **Formar part del programa EDUCASALUT**, juntament amb altres departaments i serveis, per fomentar el benestar docent.
 - c) **Participar, difondre i impulsar el programa PROA+** del Ministeri d'Educació i Formació Professional (MEFP) als centres educatius de les Illes Balears.
- 7. **Difondre estratègies de comunicació restaurativa i apreciativa** entre la comunitat educativa: elaborar i difondre als centres educatius propostes i materials curriculars per treballar la comunicació restaurativa.
- 8. **Participar en congressos d'àmbit nacional** i internacional per donar a conèixer la feina que es fa a les Illes Balears quant al foment de la convivència positiva, la igualtat entre homes i dones, i la diversitat.
- 9. **Redissenyar la pàgina web de l'INSTITUT.**
- 10. **Revisar el Decret 10/2008**, de 25 de gener, pel qual es crea l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar de les Illes Balears.
- 11. **Revisar i actualitzar el Protocol** de prevenció, detecció i intervenció de l'**assetjament escolar**, amb la col·laboració de la UIB.
- 12. **Sensibilitzar sobre l'assetjament escolar als centres educatius i prevenir-lo.** Oferir un taller de realitat virtual augmentada sobre l'assetjament escolar als centres educatius que ho han sol·licitat, amb la col·laboració i el patrocini de Seeds of Respect.
- 13. **Dissenyar un nou qüestionari d'avaluació** de la convivència i de la igualtat perquè els centres educatius el responguin a final de curs a través del GESTIB.
- 14. **Elaborar materials didàctics:**

- Reimprimir jocs de tres models de cartes amb diferents propostes i dinàmiques per afavorir la cohesió de grup i distribuir-los pels centres.
- Diari del professor per cultivar la reflexió i el benestar personal (regal de Nadal)
- Proposta quadern *Mindfulness* (digital) per a educació infantil.

II. ACTIVITATS I TASQUES

Les funcions de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar en referència a cadascun dels objectius abans esmentats són:

A. Difusió i sensibilització

- Elaborar un pla de difusió i de sensibilització per a cada un dels objectius esmentats, amb la contractació de serveis externs si es considera necessari (dissenyadors gràfics i audiovisuals).
- Difondre i compartir les bones pràctiques dels centres docents.

B. Formació

Continuar oferint formacions en els àmbits següents: convivència, igualtat, diversitat i benestar, els quals estan totalment interrelacionats. Les formacions programades per al curs 2021-2022 són les següents:

CONVIVÈNCIA

1. Prevenció, detecció, intervenció en casos d'assetjament escolar.
2. Formadors en pràctiques restauratives.
3. Cap a un entorn restauratiu de convivència.
4. Creació i manteniment d'un servei de mediació entre iguals.
5. Aprofundiment per a formadors en pràctiques restauratives. La CNV (Comunicació No Violenta).
6. Temps de cercle PROA+.

IGUALTAT

1. El personal docent com a agent de coeducació.
2. Cap a la coeducació I.
3. Cap a la coeducació II.
4. Xarxes de centres coeducatius.
5. Educació afectiva i sexual. *Amb tots els sentits*.
6. Formació bàsica en Igualtat dirigida a la persona responsable de la igualtat als consells escolars.

7. La docència i la família en la prevenció de la violència sexual.
8. Trobada de persones coordinadores de convivència i coeducació.

DIVERSITAT

1. Protocol trans*
2. Acol·lida i acompanyament als alumnes LGTBI.
3. Educació emocional i acompanyament educatiu al trànsit.

BENESTAR

1. Alfabetització emocional per a la convivència amb el mètode ESZ.
2. Acompanyament de l'alumnat en la gestió de processos emocionals complexos (EducaSalut)
3. Prevenció, detecció i intervenció en casos de risc autolític i situacions d'ansietat (EducaSalut)
4. 1,2,3, emoció! (educació infantil)
5. Educació emocional per al benestar i l'aprenentatge
6. Taller d'educació emocional

C. Assessorament i suport als centres educatius i a la comunitat escolar en general.

Crear les unitats de convivència de Menorca i Eivissa i Formentera.

D. Coordinació i col·laboració amb altres serveis i entitats.

- Continuar amb la coordinació amb el Departament d'Inspecció Educativa i els equips directius amb els objectius següents:
 - Garantir que tots els centres disposin de plans de convivència i plans de coeducació vigents, amb els respectius coordinadors assignats (coordinador de convivència i agents de coeducació).
 - Recordar la necessitat d'emplenar el formulari de la memòria de convivència.
 - Reduir el nombre d'expulsions dins els centres.
 - Aplicar els diferents protocols quan sigui necessari, amb el suport de l'INSTITUT en cas necessari.
- Coordinar-se amb altres departaments i serveis implicats en la millora del benestar docent.

III. NORMATIVA

- Continuar amb la Revisió del Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres educatius de les Illes Balears, amb una comissió d'experts, per incloure les pràctiques restauratives, revisar el procés disciplinari i millorar o actualitzar altres aspectes.
- Finalitzar el protocol de prevenció de les violències masclistes en l'àmbit educatiu.

IV. ESTUDIS I AVALUACIÓ

- Redactar la memòria anual de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, on es recullen les dades aportades pels centres educatius i per altres serveis, com el Servei de Normalització Lingüística i Formació de la Conselleria d'Educació i Formació Professional.
- Modificar l'enquesta de les memòries de convivència i coeducació, i a més, crear dos qüestionaris independents, un sobre convivència i l'altre sobre coeducació.
- Fer servir els recursos de la Conselleria d'Educació i Formació Professional (GESTIB, IAQSE, serveis d'escolarització, Departament d'Inspecció Educativa, etc.) per disposar de dades sobre la convivència escolar.

C O N V I V È X I T

Disseny: Catherine Adrover, ATD Convivèxit

Agraïments

Volem expressar la nostra gratitud, a totes les companyes i companys, amigues i amics, a més d'excel·lents professionals de l'educació, que treballau per millorar les relacions entre les persones, apostau per construir una convivència positiva al vostre centre i, en definitiva, lluitau per tenir un món millor. Amb vosaltres tot és més planer i Convivèxit va fent camí!

Aina Amengual Rigo

Directora de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar

Palma, Febrer 2022